

PŘÍLOHA DENÍKU E15 A TÝDENÍKU EURO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

KUBA

OSTROV V KARIBIKU ZVE ČESKÉ
OBCHODNÍKY I AMERICKÉ TURISTY

ARGENTINA: BLESKOVÉ REFORMY

Nový prezident láká investory
a ruší obchodní bariéry

USA: RŮST I LETOS

Našlápnutá ekonomika shání ploché
sklo, biopotravinu nebo metanol

THAJSKO: KANCELÁŘ NA PLÁŽI

Digitální nomádi zkoušejí
spojit byznys a cestování

Informace

ze světa globálního byznysu
každé pondělí **již 17 let**

JE ČESKO HYPOCHONDR?

Do nemocniční ordinace vejde chlap jak hora, na první pohled zdravý jako řípa. Doktor si ho změří pohledem a pomyslí si: Co ten tu pohledává? Ale chlapisko, které by mělo skály lámat, se kupodivu zkroušeně sesype na židli a začne ukřivděně vypočítávat, jaká všemožná trápení ho drtí: „Zadřel jsem si třísku, pane doktore, podívejte. Hrozně to bolí! A pořád mi tak divně hučí v hlavě, to bude asi meningitida. Mám osypky z houskových knedlíků a alergii na borůvky.“ Lékař se ušklíbne a má hned jasno: Aha, zas jeden hypochondr.

Kdyby byla česká ekonomika lidský organismus, byla by v současnosti perfektně vypracovaným tělem sportovce ve vrcholné kondici. Stačí vyjmenovat základní ekonomické účty za uplynulou sezonu. Růst českého hrubého domácího produktu o 4,5 procenta byl ve srovnání s ostatními vyspělými státy špičkový. Roční objem českého vývozu se blíží těžko uvěřitelné rekordní hranici čtyř bilionů korun. Zaměstnanost stoupla k maximu, inflace klesla k minimu. A zlevnilo máslo.

Jistě, hospodářskému hodokvasu sice hodně pomohlo horečnaté dočerpání peněz z evropských fondů. Samozřejmě nějaké problémy byly, jsou a vždycky budou. Ale přece – kdy už bychom si měli přiznat, že se nám jako zemi daří výborně, když ne teď. Jenomže pokud si otevřete mainstreamové noviny, zaslechnete útržek hovoru v tramvaji nebo v hospodách, kde český národ od nepaměti řeší všechny záhady vesmíru, pořád jsou slyšet spíš nářky nad údajně tragickými poměry. Průzkum společnosti KPMG publikovaný v minulých dnech to vyjádřil v číslech. Co do materiálního blahobytu se máme dvakrát lépe než před dvaceti lety. A přesto zároveň dvakrát víc kritizujeme stav společnosti.

Odkud se ta zahořklost bere? Dělá nám dobře, když můžeme kompenzovat frustraci z osobního života nadáváním na veřejné poměry? Když se nevědomě stavíme do mučednické role oběti hloupých politiků, protivného počasí, spiknutí tajných služeb? Nebo se někdy jen bojíme přiznat, že se máme dobře, aby nám soused nezačal závidět?

I na tu nakyslost a všeznákovství by se dalo koneckonců podívat s nadhledem jako na trochu komický rys té naší povahy české, pokud tedy něco jako národní identita vůbec existuje. Jenomže negativismus je jed, který nakonec pomalu a kradmo rozloží i úplně zdravou tkáň. Ten hypochondr s perfektně zdravým tělem tak dlouho lamentuje nad neexistujícími nemocemi, až si nakonec nějakou doopravdy přivolá.

Snad dobře našlápnutou českou ekonomiku tenhle osud nestihne a i v roce 2016 si udrží tak skvělou kondici, do jaké se – za stěžejního přispění exportérů – dostala v uplynulé rekordní sezoně. ■

TOMÁŠ STINGL • stingl@mf.cz

LETEM SVĚTEM

EMBARGO NA EMBARGA

Letos se otevírají tři trhy, jejichž dřívější režimy zkoušel Západ umravnit obchodními sankcemi. Skončila část klatby na Írán. V Barmě přebírá po prvních svobodných volbách moc demokratická opozice. A Kuba se částečně smiřuje dokonce i se Spojenými státy. Pohled pod pokličku dříve uzavřených režimů ale znovu nastoluje otázku, nakolik mají obchodní embarga smysl. Trpí jimi hlavně řadoví obyvatelé, zato režimní prominenti si žijí pořád královsky a ze sankcí si jen utahují (nikoli však opasky). Navíc na žádném embargo se neshodnou všechny země, takže kde vyklidí obchodní pozice Západ, ochotně je hned zaplňuje asijská konkurence. A s tou se teď budou muset znovu pracně popasovat při návratu na ztracené trhy i čeští vývozci. Ti mají strach,

aby stejně kontraproduktivně nedopadlo i současné embargo na obchod s Ruskem. ■

LEVNÝ BENZIN, LEVNÁ KORUNA

Prognózy na rok 2016 mohou českého vývozce zatím docela těšit. Dál zlevňuje benzin, ropa i další komodity, klesly náklady na výrobu a dopravu. I letos lze počítat při vývozu s vyšší marží díky slabé koruně. Česká národní banka avizuje, že hodlá podržet režim intervencí přinejmenším do konce roku. Šance zahojit se po nedávných krizových rocích. ■

S ŠEJKY I BEZ ROPY

Na druhé straně rovnice musí zase někdo celkem logicky chudnout. Saúdská Arábie, Venezuela, Rusko ... Ropné země – respektive jejich vůdci – si chvíli užívali svůj věcírek bohatší králů. Loni ale spadla

klec i cena ropy. Státy, které žijí jen z jejího prodeje, dnes nestačí látat díry v rozpočtu. O to víc vynikla dřívější prozíravost šejků ve Spojených arabských emirátech (SAE). Ti hospodářský boom sice nastartovali za petrodolary, pak ale včas peníze přeměrovali do služeb, obchodu i výroby. Emiráťů se proto ropný „splask“ tolik nedotkl. Drží si růst ekonomiky kolem čtyř procent. Například v Dubaji tvoří příjmy z ropy už méně než dvacetinu rozpočtu. Dokonce ani doprava a energetika tam nestojí

jen na ropě. Emiráty budují za účasti české skupiny Vítkovice systém CNG čerpacích stanic a Dubaj chce mít do roku 2050 tři čtvrtiny energie z obnovitelných zdrojů. Právě SAE jsou našťásti největším obchodním partnerem ČR na Blízkém východě a patří už k pětici nejdůležitějších exportních cílů mimo EU. Vzájemný obchod atakuje hranici miliardy dolarů ročně. Jde to i bez ropy. ■

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: PROFIMEDIA

NOVÝ ZÁKON PRO INVESTORY A PŮL MILIONU SOUKROMNÍKŮ

KUBA SE PO PŮLSTOLETÍ IZOLACE OTEVÍRÁ SVĚTU. TESTUJE SOUKROMÉ PODNIKÁNÍ, ZAHRANIČNÍM INVESTORŮM NABÍZÍ DAŇOVÉ ÚLEVY. SOUČASNÁ TRANSFORMACE ZAHHRNUJE ZVLÁŠTNOSTI, JAKO JSOU „NEZEMĚDĚLSKÁ DRUŽSTVA“ NEBO SYSTÉM DVOJÍ MĚNY.

Karibský ostrov Kuba se po desetiletích začíná měnit uvnitř a otevírat navenek. Proces zahájený reformami prezidenta Raúla Castra byl výrazně urychlen po prosinci 2014, kdy prezident USA a Kuby společně oznámili start normalizace vzájemných vztahů. Kuba má nicméně stále svá specifika, která je při zvažování případného podnikatelského záměru nezbytné vzít v úvahu a která se i v seriózních analýzách pod nánosem možná až přílišně optimistického zápalu někdy vytrácejí.

Země se nyní snaží zlepšit svou pověst u zahraniční podnikatelské a věřitelské veřejnosti. Loni v prosinci proto uzavřela klíčovou dohodu s Pařížským klubem (skupina 15 hlavních věřitelů Kuby) o likvidaci historického dluhu. Současně v posledních letech došlo k dohodám o historických dlužích s dalšími zeměmi. Vedle toho začátkem listopadu proběhl 33. ročník mezinárodního havanského veletrhu FIHAV, kterého se vedle dvou tisíc vystavovatelů ze 70 zemí nově účastnilo i 28 amerických firem a dvě hospodářské komory. Stejně jako v předchozím roce i tentokrát ministr zahraničního obchodu a investic Rodrigo Malmierca před-

ORIGINÁLY. Výrobě doutníků coby tradičnímu kubánskému odvětví pomohlo, že byl loni po půlstoletí zrušen zákaz jejich dovozu do USA.

stavil balíček investičních příležitostí na Kubě: celkem 326 projektů v celkovém objemu 8,2 miliardy dolarů. Agentura Moody's navíc koncem roku zlepšila investiční výhled Kuby ze „stabilní“ na „pozitivní“ s ohledem na snížení závislosti na Venezuele a sblížení s USA.

ZATÍM KRALUJE PADESÁTKA STÁTNÍCH PODNIKŮ

Z praktického pohledu je pro zahraničního zájemce velkým problémem skutečnost, že cizozemec na Kubu může prakticky cokoli prodat, ale nemůže tam statky vlastnit, tedy v pravém slova smyslu investovat. Dalším typickým aspektem kubánského systému je fakt, že kubánskými partnery pro zahraniční obchodníky budou vždy státní podniky zahraničního obchodu, které mají monopol.

Takových podniků, které mají oprávnění k zahraničnímu obchodu, je okolo padesáti. Nutnou radikální reformu má v roce 2017 přinést avizovaný zákon o státním podniku. Značně zatím škodí systém dvou měn, díky němuž může státní podnik nakupovat vstupy výrazně levněji než jakýkoli jiný subjekt, takže nevzniká dostatečný tlak na konkurenceschopnost. Na měnové reformě Kuba pracuje.

Z monopolu státních podniků vyplývá i to, že prvotní kontakt s teritori- em musí pravidelně začít u Kubánské obchodní komory (www.camaracuba.cu), která vyhodnocuje potřeby kubánské ekonomiky s ohledem na schválený devizový plán. Pokud komora na základě zpravidla osobního setkání doporučí další jednání s podnikem zahraničního obchodu a následně dojde k dohodě, zahraniční podnikatel je zalistován jako dodavatel. Výhodou systému je v takovém případě prakticky neexistující konkurence.

LICENCE SOUKROMNÍKŮM NA PRODEJ ZELENINY NEBO PŘÍŠÍVÁNÍ KNOFLÍKŮ

Coby přechodový stupeň mezi státním podnikem a soukromým sektorem existují od roku 2012 takzvaná nezemědělská družstva. Do

té doby bylo družstevní podnikání vyhrazeno pouze oblasti zemědělství, kde existovalo od 90. let. Pro založení družstva je zapotřebí dohody tří Kubánců, kteří všichni v družstvu pracují, možnost najímání dalších osob je tedy omezena. Typickým družstvem je však bývalý malý státní podnik, vznik úplně nového subjektu je méně častý. Vláda dosud schválila na 500 nezemědělských družstev, okolo 90 procent z nich se koncentruje především v oblasti maloobchodu, gastronomie, osobních a technických služeb.

Soukromý sektor na Kubě sice existuje, avšak stále čeká na přesnější právní vymezení. Stát dosud vydal okolo 500 tisíc licencí k soukromému podnikání, i nadále se však sektor koncentruje především v oblasti low-tech (přeprava ovoce a zeleniny, příšívání knoflíků, taxislužby). Je tak oproti našemu pojetí pojímán jen jako doplněk ke státnímu podniku. V dubnu 2016 se uskuteční sjezd Komunistické strany Kuby, který snad vnese více světla a ukáže, co Kuba od soukromého sektoru do budoucna vlastně očekává.

NOVÝ ZÁKON ZLEPŠIL PODMÍNKY PRO ZAHRANIČNÍ FIRMY

Důležitým počinem v procesu otevírání Kuby a přitahování zahraničních investic bylo bezesporu vybudování Zvláštní rozvojové zóny Mariel. Na projektu za 900 milionů dolarů se ze tří čtvrtin podílela Brazílie. Jde o mamutí přístavní zařízení necelých 50 kilometrů západně od Havany.

Nápad zvláštních ekonomických zón není na Kubě nic nového. Původně zde na základě zákona z roku 1996 existovaly hned tři – Berroa, Wajay a Mariel. V roce 2000 v nich operovalo celkem 243 zahraničních subjektů. V roce 2002 však byly Fidelem Castrem všechny tři zóny s ohledem na praktické problémy zrušeny.

Kuba se chce stát obří překládací stanicí širšího regionu a k tomu jí má dopomoci právě marielská zóna. Ne všechny podmínky jejího řádného fungování jsou však dořešeny, projekt je první svého druhu a jeho umístění v rámci socialistického modelu hospodářství je specifické.

V roce 2014 začal na Kubě platit zákon o zahraničních investicích. Nová úprava jako hlavní novinku umožňuje – oproti dosavadnímu

Kubánská republika

Počet obyvatel:	11 milionů
Rozloha:	110 tisíc km ²
Hlavní město:	Havana
Měna:	kubánské peso (1 CUP je 1 Kč) konvertibilní peso (1 CUC je 1 USD)
Podrobné informace:	www.businessinfo.cz/kuba

poměru 49 : 51 ve prospěch Kuby – vytvoření podniku s až stoprocentní zahraniční účastí, i když za cenu ztráty daňových výhod. Taktéž se nově společného podnikání mohou účastnit i kubánská zemědělská a nezemědělská družstva, nikoli však Kubánci coby fyzické osoby – podnikatelé. Veškeré investice i nadále v každém jednotlivém případě schvaluje vláda.

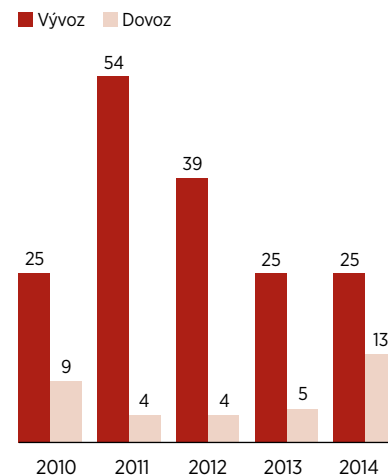
V otázce najímání pracovních sil zůstává státní zprostředkovatelna přijímající platy od zaměstnavatele v devizách a vyplácející pracovníka v národní měně. Zahraniční podnikatelé by si v tomto ohledu velmi přáli změnu. Zásadní novinkou zákona je i skutečnost, že schválené podniky budou moci za určitých podmínek samy dovážet a vyvážet, nebudou tedy ve svých vstupech závislé na kubánských podnicích zahraničního obchodu.

80 PROCENT PÍCE PRO ZVÍRATA KUBÁNCI DOVÁŽEJÍ

Nejperspektivnějšími sektory na Kubě jsou zemědělství, potravinářství, energetika a doprava. Lze však říci, že významné příležitosti skýtají téměř všechny myslitelné oblasti. Limitem jsou pouze finance na kubánské straně a pochopitelně i jisté priority vitálních potřeb země. Zakázky jsou přidělovány neveřejně.

Kuba dováží na 80 procent veškerých potravin a píce pro zvířata, což se stoupajícími cenami na světových trzích vyvíjí čím dál vyšší tlak na centrální plánování. Ve velkém měřítku jsou v zemědělské výrobě stále využívána tažná zvířata. Výnosy jsou relativně slabé. Napří-

Obchod ČR s Kubou (v milionech dolarů)

Zdroj: Businessinfo.cz

klad kubánský průměr pro sóju je 1,3 tuny na hektar, v Brazílii jsou to čtyři tuny.

V oblasti energetiky jsou perspektivní nejen samotné výrobní kapacity, ale celá rozvodná síť. Naprostá většina energie pochází z tepelných elektráren. Kuba je zemí s udávaným čtyřicetiprocentním energetickým deficitem a závislostí na dodávkách zvenčí. Tomu se také tradičně přizpůsobovala struktura výrobních kapacit. V době družby se Sovětským svazem tak převládaly elektrárny na uhlí, v současné době je většina energie vyráběna z kubánské sirnaté ropy, která se nehodí pro výrobu pohonných hmot a jejíž využívání v elektrárnách znamená i významnou zátěž pro životní prostředí.

Kuba také v neposlední řadě experimentuje s alternativními zdroji. V rámci státních programů elektrifikace tak byly v odlehlejších částech země instalovány fotovoltaické články a pokusně byly zprovozněny i větrné parky. Existuje též snaha o rozvíjení kapacity výroby elektřiny z biomasy po pěstování cukrové třtiny.

Přes mírné zlepšení v podobě povolení soukromých taxíků a družstevního podnikání v oblasti osobní dopravy není situace ani v tomto sektoru na Kubě úplně ideální. Státní logistika se potýká s nedostatkem vozů, v oblasti městské dopravy jsou zajišťované služby nedostatečné. Jistou obnovu zažívá pobřežní a železniční doprava. ■

MARCEL HRUBÝ (36)

Osm let pracoval ve vedení marketingu německé pobočky společnosti Festo, která celosvětově prodává automatizační techniku. Na Kubě byl poprvé v roce 2007 a okamžitě si ostrov zamiloval. O rok později se jeho zájem o Latinskou Ameriku ještě zvýšil, když ve Venezuele potkal svou budoucí partnerku. V roce 2013 založil cestovní agenturu TheBB, která na portálu www.zajezdykuba.cz nabízí výlety na Kubu a informace o této zemi. V téže sezoně strávil půl roku studiem španělštiny na Univerzitě v Havaně. V současnosti pobývá střídavě v Praze, na Kubě a v Panamě. Vedle organizace turistických výprav také pomáhá českým vývozcům při obchodním pronikání na latinskoamerické trhy. ■

ZA ROPU PLATÍ KUBA DOKTORY I SPORTOVNÍMI TRENÉRY

I POSLEDNÍ OSTROV SOCIALISMU SE MĚNÍ. POLOŽILI K NĚMU PODMOŘSKÝ KABEL S RYCHLÝM INTERNETEM, V PŘÍSTAVU MARIEL ROSTE ZÓNA PRO INVESTORY, V BANCE VÁM OTEVŘOU ÚČET NA POČKÁNÍ. PODLE MAJITELE CESTOVNÍ AGENTURY THEBB MARCELA HRUBÉHO JE NAVÍC KUBA JEDNOU Z NEJVZDĚLANĚJŠÍCH A NEJBEZPEČNĚJŠÍCH ZEMÍ LATINSKÉ AMERIKY.

Život na Kubě asi funguje pořád trochu jinak, než na co jsme zvyklí z Evropy. Na co se má český obchodník připravit?

Základem je, že kubánský stát si chce pořád udržet nad vším určitou kontrolu. Pronájem kanceláře vám tak například musí schválit kubánská obchodní komora. Ta se nejdřív dotáže vašich místních obchodních partnerů, jaký je váš přínos k rozvoji kubánské ekonomiky. Zahraniční firmy už dnes mohou zaměstnat Kubánce, ale stejně ho vždycky musí zprostředkovat státní agentura. Pokud například někdo z místních pracuje pro naši cestovku, kubánský stát si ponechá většinu z jeho honoráře. Ale i když takový člověk pracuje třeba za deset dolarů na den, pořád je to pro něj na místní poměry nadprůměrný výdělek.

Jak jsou přístupné banky?

Byl jsem překvapen, že účet v bance mi založili obratem, stačil mi k tomu pouze cestovní pas. Tak hladký průběh není běžný ani ve

vyspělých zemích. Stejně tak peníze poslané převodem z banky v České republice byly na Kubě k dispozici do dvou dnů. Kubánci rozhodně nijak nebrání příchodu peněz, vždyť to jsou devízy pro jejich ekonomiku, které akutně potřebují. Navíc jsou na převody peněz ze zahraničí dlouhodobě zvyklí. Každý rok totiž na ostrov přitékají ze světa – hlavně ze Spojených států – miliardy dolarů od kubánských emigrantů, kteří přilepšují svým rodinám.

CIZINCI ZAPLATÍ 25KRÁT VÍC, POMOC TĚ MUŽE POVOLENÍ K POBYTU

Na Kubě zatím funguje systém dvojích cen. Místní lidé používají peso cubano CUP, jehož hodnota odpovídá zhruba jedné koruně. Zato pro cizince platí vyšší ceny v „konvertibilním pesu“ CUC, které je vázáno přesným koeficientem 1 : 1 na americký dolar. Jak se to promítá do nákladů?

V konvertibilním pesu vyjde všechno samozřejmě o dost draž. Například při plavbě z hlavního ostrova na Isla de la Juventud – to je ostrov, kde byl kdysi vězněn Fidel Castro – stojí lístek na loď 50 pesos. Cizinec ale zaplatí to samé v konvertibilní měně čili v podstatě v dolarech. Vyjde ho to tedy vlastně 25krát draž. Ovšem pokud se vám podaří získat povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu, dostanete identifikační kartu, jakousi občanku. A díky té můžete platit normálním pesem jako místní lidé. Já takovou kartu získal díky studiu španělštiny na Univerzitě v Havaně.

Je už na Kubě dostupný internet?

V kubánských městech bývá nově v centrech dostupné bezdrátové připojení. To odpovídá tradičnímu uspořádání měst, kdy se lidé scházejí a klábosí na náměstí nebo v parku. Typická cena internetu je dva dolary za hodinu, což je ještě pořád pro řadové Kubánce nedostupné. V současné době jdou data hlavně přes satelit.

Vzniká nějaká síť rychlejšího připojení?

Pomohla s tím Venezuela. Ta položila na své náklady podmořský optický kabel na Jamajku a z té je veden na Kubu do pobřežního města Santiaga. Jenomže na tohle připojení

už Kubánci nenavázali síť na pevnině. Internet je přitom nejvíc potřeba v aglomeraci hlavního města Havany, do které je to ze Santiaga pořád ještě 800 kilometrů. To už bude možná lepší položit podmořský kabel z americké Floridy, kam je to z kubánské metropole necelých 100 kilometrů.

Co ubytování a doprava, existují na Kubě služby drobných živnostníků?

Je tam už mnoho podnikavých lidí. Pronajímatelé bytů, restaurace, učitelé salsy, taxikáři, ti už mají nastaveno myšlení na naše zvyklosti. V klidné čtvrti Vedado v Havaně jsem si například sjednal příjemné bydlení v soukromí s polopenzí za 15 dolarů na den. Mimochodem právě kvůli tomu nedostatku, který Kubu sužuje, zde vznikly různé nápady, jež se dnes učí používat celý svět – například sdílená auta nebo sdílené ubytování. Je tam i mnoho

Jak funguje zdravotnictví?

Mají velmi kvalitní doktory. Jezdí se k nim proškolovat například i lékaři z Mexika. S jedním z nich jsem se bavil a prý i vybavení kubánských nemocnic je už na solidní úrovni. Kuba má také coby socialistický stát výrazně rozvinuté sociální služby. V rámci školní exkurze jsem navštívil například jeden tamější domov pro seniory. Na jejich poměry tam bylo o důchodce postaráno docela pěkně.

Jihoamerická města trápí velká kriminalita. Platí to i pro Kubu?

Naopak, je to zřejmě nejbezpečnější země Latinské Ameriky. To je výhoda uzavřeného režimu, protože oni si do země jen tak někoho nepustí. Je to ostrov, takže zbraně se tam také nemají kudy dostat. Statistika vražd v poměru k počtu obyvatel je sice pořád vyšší než v Evropě, ale to

A je tam po tom setmění co dělat – jak je to s kulturou?

Právě že ano, na Kubě je na latinskoamerické poměry pestrý kulturní život. Havana má vyhlášená muzea umění, hudební kluby nebo kabaret Tropicana. Někteří cizinci se přijíždějí na Kubu učit tance, jako jsou salsa, merengue nebo bachata. Každý večer můžete chodit do kina, byť je to trošku dobrodružnější, protože nevíte, jestli uprostřed filmu nevypnou proud. Samozřejmě hrají hlavně filmy o zhýralosti kapitalistického světa a už během promítání diváci živě diskutují.

U HAVANY SE UČÍ 500 ČÍŇANŮ ŠPANĚLSKY

Kuba přišla během socialistické éry skoro úplně na mizinu. Teď se konečně otvírá světu. Je to už na ekonomice znát?

MUZEUM NA KOLECH. Zastaralý vozový park nestačí, kvůli přívalu cizinců začíná být na Kubě akutní nedostatek aut k zapůjčení.

mikrozemědělců, kteří pěstují tabák a prodávají ho státním továrnám ke zpracování. I na úřadech už potkáte některé aktivní Kubánce. Samozřejmě jsou tam pořád i „ti druzí“, kteří jsou zkažení tím, že nemuseli v socialismu nikdy doopravdy pracovat. Nejvíc bitá je tím samozřejmě mladá generace. Ta už vidí, co se děje ve světě, a kvůli poměrům na Kubě ztrácí motivaci studovat i pracovat.

se týká násilí mezi Kubánci vzájemně. V podstatě tam zatím snad nebyl případ, kdy by byl obětí cizinec. Ten má vždycky proti místním trošku výsadní postavení. Navíc se říká, že je na Kubě milion policistů, takže v každé čtvrti je jich hned několik. Na rozdíl od jiných zemí Latinské Ameriky tady můžete chodit po městě beze strachu i po setmění. Samozřejmě i zde opeřují různí kapsáři a zlodějíci, ale ti jsou všude na světě.

Když se v roce 1991 rozpadl Sovětský svaz, ztratila Kuba ze dne na den jeho peněžní podporu i dodávky levné ropy. Já byl na Kubě poprvé před devíti lety a viděl jsem tu chudobu. Potřebují zmodernizovat úplně všechno, dovážejí i velkou část potravin. Při každé své další návštěvě vidím probíhající pokrok – nové autobusy, nové silnice, opravené památky.

V KLIDU. Takhle vypadá variace na sociální síť ve městě Santiago de Cuba.

Kdo Kubánce podpořil teď?

V současnosti mají dva hlavní zdroje. Jednak sprátenou Venezuelu. Ta jim v posledních letech za preferované ceny dodává ropu. Díky tomu je na Kubě dostatek benzínu. Část ropy dovezené z Venezuely Kubánci dokonce ještě reexportují. A druhým velkým investorem je Čína. Dodala jim autobusy, vybavení nemocnic, osobní auta, většinou jsou už tak čtyři roky stará. Číňané použili svou klasickou strategii: půjčují Kubáncům peníze na to, aby jim prodali vlastní výrobky.

Jaký zájem Čína sleduje?

Je to taková novodobá forma kolonizace. Kuba je pro Číňany do budoucna zajímavá obchodně, ale zejména z hlediska strategické polohy. Například poblíž hlavního města Havany bývala ozdravovna Tarara, kam se jezdily léčit děti ze Sovětského svazu po výbuchu jaderné elektrárny v Černobylu. Dnes je z toho centra velká škola a koleje, kde se učí 500 Číňanů španělsky. Ti se pak vrátí zpět do Číny, kde budou učit španělštinu zase další Číňany, aby mohli obchodovat v Latinské Americe.

KUBÁNCI JSOU VELMI VZDĚLANÍ, VYVÁŽEJÍ DOKTORY I VAKCÍNY

Čím může dnes Kuba investorům platit?

Zatím pomoc splácí službami. Nutno říct, že kubánská populace je na poměry Latinské Ameriky možná nejvzdělanější národ s velmi bohatým kulturním a sportovním

životem. Ze vzdělanosti udělali vývozní artikl. Například Venezuele oplatili pomoc tím, že jí poslali tisíce lékařů a také sportovní trenéry. Ti se ovšem dnes na Kubu vracejí, protože ve Venezuele dostanou v poslední době kvůli krizi ještě nižší platy, a navíc tam nekontrolovaně vzrůstá kriminalita.

V čem spočívá vedle vzdělaných lidí další potenciál kubánského hospodářství?

Mají v podstatě tři silné obory. Je to těžba niklu, jehož cena šla ovšem v poslední době dolů. Dále jsou to biotechnologie, což právě souvisí s tím, že mají špičkové vědce. Kubán-

NA KUBĚ ZATÍM CIZINEC NESMÍ VLASTNIT PŮDU, COŽ JE JEDNA Z NEPŘÍJEMNÝCH PŘEKÁŽEK PRO INVESTORY

cům se podařilo vyvinout několik medicínských vakcín, které dnes prodávají do celého světa. Například jde o jedinou vakcínu proti meningitidě B na světě. A třetím výdělečným odvětvím je samozřejmě turistický průmysl. Před nástupem Fidela Castra k moci bývala Kuba pýchou Latinské Ameriky, kam jezdila zahraniční smetánka. Země byla jedno velké kasino a bar. Dnes na to navazují nové přímořské hotelové resorty. Kuba má krásné karibské

pláže, na některé dokonce dojedete přímo z Havany městským autobusem.

Idylka uprostřed Karibiku. Nahrává tahle poloha i výdělkům z námořní dopravy?

Ano, aktuálně se rozšiřuje Panamský průplav a Kuba si chce ukrojit svůj krajíc koláče z dopravy. Nová překladiště kontejnerů by mohla být právě na Kubě, kterou stejně obeplovává většina nákladních lodí směřujících k průplavu. A samozřejmě než platit skladníkovi v Panamě 600 dolarů měsíčně, což je tamější minimální mzda, to je pro firmy lacinější dělník na Kubě, který bere za měsíc jen 30 dolarů.

Kde bude nový přístav?

Čtyřicet kilometrů od Havany vznikla průmyslová zóna s přístavem Mariel a zemědělskými pozemky o celkové rozloze 465 kilometrů čtverečních. Informace o této zóně jsou k mání na webové adrese www.zedmariel.com. Tam si mohou cizí firmy pronajmout půdu a začít podnikat. Prý ale v přístavu zatím mají jen několik jeřábů pro nakládání kontejnerů. To je pro současnou Kubu typické. Často projekty nedotáhnou do konce, nakonec jim vždycky dojdou peníze.

Takže musejí pomoct zase zahraniční investoři?

obávají, aby někdy v budoucnu nedošlo na Kubě zase k nějakému znárodnování.

DĚLNÍK S MAČETOU STOJÍ 30 DOLARŮ MĚSÍČNĚ

Jak vidíte šance přímého exportu zboží?

Jak bylo řečeno, na Kubě je sice potřeba všechno, ale zatím hojt nejsou peníze. Uvedu příklad. Nabízím v Latinské Americe české zahradní traktory od jičínské společnosti Seco Group. Našel jsem pro ně prvního odběratele v Panamě. Firma se zajímá také o kubánský trh a zúčastnila se veletrhu Fihav 2015 v Havaně. Ale narazíte na to, že obec si raději najme na údržbu zeleně dělníka s mačetou za těch 30 dolarů měsíčně, než aby koupila traktor. Větší šance na odbyt je u hotelových resortů v soukromém vlastnictví. Mimochodem, mnoho zahraničních investorů má oficiální sídlo právě v Panamě, odkud řídí své kubánské investice – obcházejí tak v minulosti elegantně obchodní embargo.

Když je Kuba „švore“, jaký zvolit model, aby tam mělo smysl obchodovat?

Cestu vidím v tom, že zahraniční firma musí nejdřív sama zainvestovat. Zase uvedu příklad. Dnes chce třeba jedna skupina investorů z Miami na Floridě začít pěstovat na Kubě ovoce a zeleninu. Tu pak hodlá vozit z Kuby zpátky do USA a tam ji prodávat. Umím si představit, že něco podobného by zorganizoval i nějaký český potravinářský podnik, který chce mít kompletní řetězec od levné produkce ovoce až po koncový prodej. Například v dobách socialismu vyplouvala z Kuby pravidelně loď po okraj naplněná ovocem a kompoty pro sovětský blok. Proč na to teď nenavázat? Nebo třeba půjčování aut – kvůli rostoucímu počtu turistů je teď vozů na Kubě fatální nedostatek. Jsou tam čtyři státem kontrolované půjčovny. Mohla by tam přijít nějaká firma zvenčí, která by jim to profesionálně zorganizovala. Ale pořád platí, že režim si chce ponechat nad vším dohled. Proto půjde ta transformace na Kubě zatím velmi pomalu. ■

DO HAVANY MÍŘÍ DALŠÍ MISE

NA PODZIM PROBĚHLO V HAVANĚ PRVNÍ ČESKO-KUBÁNSKÉ PODNIKATELSKÉ FÓRUM PO MNOHA LETECH. LETOS SE NA KARIBSKÝ OSTROV CHYSTAJÍ DALŠÍ ČESKÉ FIRMY, MIMO JINÉ Z FARMACEUTICKÉHO PRŮMYSLU NEBO POTRAVINÁŘSTVÍ.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky tradičně podporuje snahy českých firem prosadit se na zahraničních trzích. Nejinak postupujeme také v případech podpory českého exportu na specifickém kubánském trhu, u kterého se očekává, že v dohledné době získá velkou dynamiku a atraktivitu. Příležitostí pro naše exportéry bude navázat na české tradice a zkušenosti z dob před rokem 1989, a to zejména v energetickém sektoru a v dopravě. Také se však nabízí nově identifikované příležitosti ke spolupráci v oblasti zdravotnictví, zemědělství či životního prostředí.

V posledních měsících Kuba prochází dynamických období spojeným s celou řadou společenských a politických změn i změnou samotného ekonomického modelu. K zahájení transformačního procesu výrazně přispělo znovunavázání diplomatických vztahů Kuby se Spojenými státy i současné posilování vztahů s Evropskou unií, na němž se Česká republika aktivně podílí při jednáních o Dohodě o politickém dialogu a spolupráci mezi EU a Kubou.

V průběhu roku 2015 došlo k výraznému zlepšení bilaterálních vztahů mezi Českou republikou a Kubou, což dokumentovala řada bilaterálních setkání. Ministr zahraničí Lubomír Zaorálek se na okraj Valného shromáždění OSN v New Yorku setkal se svým kubánským protějškem Brunem Parrillou a pozval jej na návštěvu České republiky. V říjnu 2015 jsem při oficiální návštěvě v Havaně měl tu čest doprovázet delegaci firem Hospodářské komory a zahájit podnikatelské fórum, první společnou česko-kubánskou akci tohoto typu po mnoha letech. V rámci jednání na ministerstvu zahraničí se nám společně s kubánskými partnery podařilo identifikovat oblasti možné spolupráce, zejména se jednalo o obchod a investice, vědeckou, akademickou a kulturní spolupráci. Česká republika tradičně v OSN hlasuje společně s dalšími členy EU pro zrušení ekonomického embarga. Obě strany deklarovaly zájem na pokračování spolupráce v multilaterální oblasti a na výměnách kandidatur.

KARIBSKÁ KLASIKA. Silnou položkou v dovozu z Kuby do Česka je rum v čele s legendární značkou Havana Club, která se začala vyrábět už ve třicátých letech minulého století.

V listopadu 2015 navštívil Havanu náměstek ministra průmyslu a obchodu Vladimír Bártl. Také on přijel s podnikatelskou delegací organizovanou Svazem průmyslu a dopravy. Další návštěvy jsou plánovány v letošním roce. V únoru cestuje na Kubu delegace Zdravotního výboru Senátu. Projekty ekonomické diplomacie zaměřené na farmaceutický a zdravotnický sektor navrhuje naše velvyslanectví

v Havaně na březnu. V rámci tohoto projektu bych měl doprovázet delegaci českých firem na podnikatelský seminář a jednání s firmami v Havaně. Prostřednictvím návštěv vysokých představitelů dalších resortů státní správy plánuje ministerstvo zahraničí podporu firem nejrozličnějších odvětví včetně sektoru průmyslu a dopravy na veletrzích CubaIndustria a FIHAV a taktéž perspektivního potravinářského sektoru.

Koordinaci uvedených aktivit a návštěv realizují odbor amerických států ministerstva, odbor ekonomické diplomacie a velvyslanectví České republiky na Kubě. Zastupitelský úřad v Havaně se v roce 2015 taktéž úspěšně podílel na malých lokálních projektech. V podpoře aktivit, jichž se v teritoriu účastní české organizace, bude české ministerstvo zahraničí pokračovat i letos. ■

TEXT: MARTIN TLAPA
NÁMĚSTEK SEKCE MIMOEVOLEKÝCH ZEMÍ,
ROZVOJOVÉ A EKONOMICKÉ SPOLUPRÁCE
MINISTERSTVO ZAHRAJNÍCH VĚCÍ ČR
FOTO: PROFIMEDIA

OSTROV ZAVALILI AMERIČTÍ TURISTÉ

Otevřením Kuby pro americké turisty se jen za první pololetí loňského roku příliv výletníků ze Spojených států zvýšil o 15 procent. Celkový počet legálních návštěvníků z USA pak narostl dokonce o 71 procent. Jediné spojení je však stále pouze to letecké, a doposud navíc pouze charterovými lety. Kapacita je nedostatečná. Vedle počtu letů, který by již brzy měla vyřešit nedávná dohoda o navázání pravidelného linkového spojení, vyvstává i akutnost potřeby modernizace kubánských letišť. Dále je nezbytné co nejdříve doplnit nabídku ubytování, včetně té vyložené turistické. Hotely jsou

přeplněné, v Havaně rezervace přicházejí na měsíce dopředu.

Problémem je i tradiční orientace kubánského turistického průmyslu na klientelu „slunce a moře“. Turisté však již chtějí různorodou nabídku, na kterou jsou zvyklí i z jiných světových destinací. Kubánci si toho jsou vědomi a na řešení se pracuje. Velkou pochvalu si na druhé straně zaslouží skutečnost, že mezi oběma zeměmi byly navázány bankovní vztahy, a na Kubě tedy již přijímají i některé americké platební karty.

Od počátku normalizace se celkově mění i globální obchodní strategie Kuby, která je patrná rovněž na politice vůči dovozům z USA. Ty

se obvykle držely na úrovni okolo 500 milionů dolarů ročně. Zejména šlo o potraviny, z nichž celých 50 procent tradičně činila mražená kuřata. Podle amerických zdrojů však kubánské importy v roce 2015 klesly o 37 procent. Příčinou je podle Kubánců údajně diverzifikace vývozu do Brazílie, Argentiny, Španělska, Mexika a Kanady. Důležitým faktorem však v neposlední řadě bude jistě i fakt, že zboží zakoupené v USA musí být uhrazeno předem a kubánská administrativa hledá příznivější platební podmínky. ■

TEXT: JAN LEVITNER
OBCHODNÍ ÚSEK ZASTUPITELSKÉHO ÚŘADU ČR V HAVANĚ

RECESE JE ŠANCÍ ZÍSKAT BRAZILSKOU POBOČKU

V BRAZÍLIÍ HROZÍ ODVOLÁNÍ PREZIDENTKY DILMY ROUSSEFFOVÉ A I KVŮLI LEVNÉ ROPĚ JE V PROBLÉMECH TĚŽEBNÍ GIGANT PETROBRAS. DOČASNÝ ÚTLUM NEJVĚTŠÍHO TRHU LATINSKÉ AMERIKY LZE ALE ČÍST I JAKO PŘÍLEŽITOST.

Brazílie byla ještě donedávna jedním z nejdynamičtějších trhů planety, v uplynulé sezoně se ale naplno ponořila do recese. Důvodů je vícero. Jsou to i globální faktory, jako je světová hospodářská krize minulých let, zpomalení ekonomiky Číny či pokles cen surovin, kterých je Brazílie významným dodavatelem. Například jen cena ropy, která se nyní pohybuje kolem 30 dolarů za barel ropy typu Brent, je zhruba třetinová oproti konci minulého

roku. K vnějším vlivům je nutno připočítat i vlivy vnitřní: přebujelou administrativu, silné zásahy státu či výraznou ochranářskou politiku. Ta brání vstupu kvalitních technologií, a tím i růstu konkurenceschopnosti vlastní produkce. Významným negativem je bohužel i korupce. Někteří odborníci tvrdí, že korupce měla vliv na pokles brazilského HDP o víc než dvě procenta.

Přestože je Brazílie na složité křižovatce, je nutno tuto zemi vní-

mat jako důležitého světového hráče, sledovat její vývoj a být připraveni pro efektivní vstup. Jedná se o obrovský trh, který má velké zásoby surovin.

Brazilský průmysl zároveň dokáže vyrobit téměř vše pro vlastní spotřebu. Tato jakási „efektivní výrobní soběstačnost“ byla i dobrou bariérou proti krizi, která v minulých letech drtila ostatní země, zatímco Brazílie dokázala čelit vnějším ekonomickým výkyvům.

Jak se však ukazuje, je to koncept překonaný a Brazílie má zájem o vstup na zahraniční trhy. Aby se jí to podařilo, musí být se svou produkcí konkurenceschopná. A k tomu potřebuje nové technologie. Proto je potřeba, aby se postupně otevřela a umožnila vstup efektivním technologiím.

Otázkou je, kdy se k tomuto kroku tradičně ochranářská Brazílie odváží. Vstup na tamější trh byl vždy obtížný. Možno ho realizovat ne-

PETROBRAS MÁ 7,5 TISÍCE MANAŽERŮ, PĚTINA JICH UBUDE

Ropná firma Petrobras zveřejnila koncem ledna svůj recept na cestu ven ze svých vleklých problémů. Chce zrušit zhruba každé páté místo v managementu, omezí svoje aktivity a zvýší dohled. Generální ředitel Aldemir Bendine podle agentury Reuters uvedl, že podnik díky těmto opatřením ušetří zhruba 1,8 miliardy realů ročně. To je v přepočtu asi 10,8 miliardy korun.

Gigant Petrobras, ve kterém většinový podíl vlastní brazilský stát, má celkově 7500 manažerů. Příjímá řízení na tyto pozice je nákladné a složité. Podobně jako zaměstnanci brazilské státní správy jsou manažeri přijímáni na základě zkoušek.

Rušení pracovních míst firma plánuje v těch částech firmy, které se nevztahují přímo k provozu. Zaniknout má zhruba 30 procent z 5300 těchto míst. Propouštět ale

firma doopravdy nebude. Velkou část úspor dosáhne tím, že dotyční přejdou na nemanážerské pozice a přijdou o odměny určené manažerům.

Pokud jde o manažerské posty, předpokladem pro povýšení budou napříště zásluhy jednotlivce, a nikoli politický faktor, uvedl Bendine. Pět bývalých

ROPNÝ OBR. Petrobras je páteří brazilského petrochemického průmyslu, provozuje těžební věže, rafinerie i benzinové pumpy.

vedoucích pracovníků firmy bylo shledáno vinnými ze zločinů souvisejících s korupcí či cenovými dohodami. Společnost se nyní připravuje na nízké ceny ropy. Pro firmu je při nízkých cenách obtížnější financovat investice a splácet dluh ve výši bezmála 130 miliard dolarů.

Petrobras v loňském roce kvůli propadu cen ropy snížil třikrát svůj investiční rozpočet. Letos firma oznámila, že chce do konce roku prodat majetek za 15 miliard dolarů, aby měla na splácení dluhu a nemusela dále omezovat investice. ■

PŘED OLYMPIÁDOU. Stimulem jsou chystané letní olympijské hry, Rio de Janeiro před nimi urychleně dokončuje i výstavbu nové tramvajové sítě.

NĚKTERÉ ZAHRANIČNÍ FIRMY, ABY MĚLY SVÉ AKTIVITY VÍCE POD KONTROLOU, VOLÍ PŘÍMÝ VSTUP, TEDY ZALOŽENÍ BRAZILSKÉ FIRMY NEBO JEJÍ NÁKUP

přímo – přes brazilského partnera, nebo přímo vstupem na trh založením firmy. Pro dovoz je důležité najít spolehlivého partnera, který se dokáže ve složitých pravidlech dobře orientovat, má svou distribuční síť nebo je na ni dobře navázán. On také často musí zařídit potřebné administrativní náležitosti pro

dovoz jako registraci nebo certifikace produktů. Mnohé z těchto úkolů musejí být provedeny na brazilský subjekt. I proto některé zahraniční firmy, aby měly své aktivity více pod kontrolou, volí přímý vstup, tedy založení brazilské firmy nebo její nákup. S ohledem na současnou situaci a oslabování tamní měny

může být pro firmy, které zvažují místní výrobu a efektivní působení na latinskoamerickém trhu, pro podobné akvizice nyní příhodná chvíle. Až se Brazílie opět nadechne, bude podobný postup náročnější.

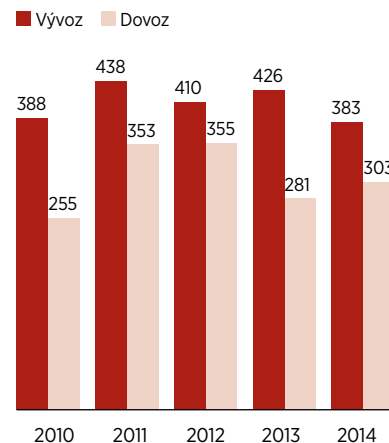
V Brazílii v současnosti probíhá proces impeachmentu prezidentky Dilmy Rousseffové a gradují problémy ropné společnosti Petrobras, kterou srazila na kolena úplatkářská aféra i klesající ceny ropy. Je bohužel smutnou skutečností, že veškeré velké projekty jsou v Brazílii nyní paralyzovány a čeká se na vývoj politické situace a výsledek impeachmentu. Situace v Petrobrasu, který nemá na financování projektů, je nešťastná. Mementem může být například i ambiciózní projekt rafinerie Comperj (jedna z pěti největších rafinerií světa současnosti), který byl

Brazilská federativní republika

Počet obyvatel:	201 milionů
Rozloha:	8,5 milionu km ²
Hlavní město:	Brasília
Měna:	real (1 BRL je asi 6 Kč)
Podrobné informace:	www.businessinfo.cz/brazilie

Obchod ČR s Brazílií (v milionech dolarů)

pozastaven. O vstup s dodávkami je usilovalo i několik českých firem.

V 90. letech již proběhl impeachment na prezidenta Collora a trval zhruba půl roku. Je otázkou, jak dlouho bude trvat nyní a jaký přinese výsledek. Na podzim mají být regionální volby a před nimi ještě olympijské hry. Je proto možné, že tento fakt ovlivní i vývoj impeachmentu. ■

TEXT: MAREK ZMRZLÍK, ŘEDITEL ZAHRANIČNÍ KANCELÁŘE CZECHTRADE V SAO PAULO. FOTO: PROFIMEDIA

KONTAKT DO BRAZÍLIE

S žádostí o pomoc při vstupu na brazilský trh se můžete obrátit na zahraniční kancelář agentury CzechTrade v São Paulu. E-maily jsou marek.zmrzlik@czechtrade.cz nebo alex.ivanco@czechtrade.cz. ■

VÍCE BIOPOTRAVIN I VĚTRNÝCH ELEKTRÁREN

BRAZÍLIE JE SILNÁ V ZEMĚDĚLSTVÍ – SVĚTOVOU JEDNIČKOU JE V PRODUKCI CUKRU, SÓJI, KÁVY I KUŘAT. HODNĚ ZBOŽÍ OVŠEM SAMA POPTÁVÁ. V ZAHRANIČÍ NAKUPUJÍ 80 PROCENT VYBAVENÍ BRAZILSKÉ NEMOCNICE, VELKÉ NEDOSTATKY MÁ ZEMĚ ZATÍM TAKÉ V TECHNICE NA ČIŠTĚNÍ VODY NEBO ZPRACOVÁNÍ ODPADŮ.

Přestože současná ekonomika Brazílie není tak oslňující jako před pár lety, některé sektory stále rostou a vyžadují pozornost.

ZEMĚDĚLSTVÍ

V Brazílii je zemědělství domé- nou a nutno dodat, že je na velmi vysoké úrovni. Země koneckonců drží primát v řadě zemědělských komodit. Je světovou jedničkou v produkci pomerančového džusu, cukru, kávy, hovězího masa, sóji a kuřat. Na druhém místě je v pěstování kukuřice a na čtvrtém místě v chovu prasat.

V roce 2014 přitom vyvezla nejvíce zemědělských produktů od roku

BEZPEČNOST

Brazilské soukromé bezpečnostní služby zaměstnávají víc Brazilců než policejní složky, a jsou tak čtvrtým největším zaměstnavatelem v zemi. V roce 2002 vyfakturovaly sedm miliard realů, v roce 2013 to bylo již 43,5 miliardy. Loni tato částka atakovala hranici 50 miliard realů a počet vyškolených zaměstnanců byl zhruba dva miliony.

V současnosti existuje v Brazílii více než dva tisíce soukromých bezpečnostních agentur.

Na trhu se předpokládá zefektivnění poskytovaných služeb. Trendem jsou čím dál tím více technolo-

www.czechtrade.cz/kalendar-akci/akce-exposec-2016.

ENVIRONMENTÁLNÍ TECHNOLOGIE

Víc než 34 milionů Brazilců (tedy zhruba 18 procent populace) je dosud bez přístupu k rozvodu pitné vody. Z toho třetina žije v městských oblastech. 52 procent populace nemá přístup k systému kanalizace. Pouhých 38 procent tekutého odpadu je zpracováváno čistíčkami odpadních vod. 118 milionů Brazilců žije v podmínkách, kde není tekutý odpad zpracováván vůbec.

Pro brazilskou vládu je tedy zajištění odpovídajícího nakládání

důvodem pokračující diverzifikace energetického mixu. Nejrychleji rostoucím zdrojem elektrické energie v Brazílii je větrná energie. Co se týká energie solární, je Brazílie v tomto sektoru na začátku a chce ho výrazně podpořit.

IT TECHNOLOGIE

Brazílie je atraktivním trhem pro společnosti nabízející anti-virové programy. Loni byl každý třetí brazilský uživatel internetu vystaven nějaké formě online útoku. Podle informací společnosti Kaspersky Lab převyšuje množství těchto útoků zdaleka jejich počet v jiných latinskoamerických zemích. V Mexiku, Peru či Venezuele je kolem 21 procent napadených uživatelů internetu. V Brazílii bylo zaznamenáno během sezony 400 milionů incidentů, což představuje 20 útoků za sekundu. V roce 2014 bylo zaregistrováno přes 16 milionů pokusů neoprávněných přístupů k bankovním účtům, a to zejména během června a května, tedy na počátku prázdnin, a během mistrovství světa ve fotbale. Lze proto předpokládat, že k podobnému navýšení online útoků dojde i během letní olympiády v Rio de Janeiru. Přes úsilí vlády je počítačová kriminalita stále rostoucím problémem. Dle zprávy společnosti Trend Micro vede také Brazílie počtem rozeslaných spamů, v květnu 2015 to bylo 13 milionů.

Perspektivní je tento sektor také díky neustále rostoucímu počtu vysokorychlostních připojení k internetu (skoro 11 milionů připojení do sítě 4LTE), ale také díky oblíbenému nakupování přes mobilní telefony.

VÍČ NEŽ 34 MILIONŮ BRAZILCŮ (TEDY ZHRUBA 18 PROCENT POPULACE) JE DOSUD BEZ PŘÍSTUPU K ROZVODU PITNÉ VODY

1997. Největší část vývozu představovalo 54 milionů tun sóji, 29 milionů tun kukuřice, skoro 12 milionů tun celulózy a dva miliony tun kávových zrn.

Loni nicméně došlo k poklesu hodnoty exportu zemědělských výrobků o 8,8 procenta na 88 miliard dolarů v porovnání s předchozím rokem. Celkový podíl zemědělských výrobků na brazilském vývozu se ale zvýšil ze 43 na 46 procent, což je doposud největší podíl na vývozu v historii země. Pro české firmy by mohlo být zajímavé dodávat prostředky pro zemědělskou produkci.

gicky pokročilé metody zabezpečení, které vyžadují méně zaměstnanců. To potenciálně poskytuje konkurenční výhodu českým firmám. Brazilský trh elektronických zabezpečovacích zařízení představoval podle některých odhadů v roce 2014 až 1,7 miliardy dolarů a má stoupající tendenci. Zahraniční výrobky představují přibližně polovinu z celového podílu na trhu elektronického zabezpečení.

Agentura CzechTrade připravuje pro české výrobce již potřetí účast na bezpečnostním veletrhu Exposec. Více informací najdete na adrese

s odpady a vodou logicky prioritou. 90 procent tuhého odpadu je sice zajištěno na skládkách, ale ty neodpovídají pravidlům a jsou škodlivé vůči životnímu prostředí. Distribuce pitné vody trpí velkými ztrátami (až pětáctiprocentní). Nutnost technologií šetrných k životnímu prostředí vzrůstá i v průmyslových provozech.

Co se týče energie, polovina energetické spotřeby pochází z obnovitelných zdrojů. Do roku 2020 by měl tento podíl ještě o desetinu stoupnout. Z téměř 80 procent jde o zdroje z vodních elektráren a to je

TRADIČNÍ HONÁCI. I v produkci hovězího masa je Brazílie velmocí, hlavně v odlehlejších oblastech ale zemědělství potřebuje modernizovat.

ZDRAVOTNICTVÍ

V Brazílii je přes 6800 nemocnic. 70 procent je soukromých a 30 procent veřejných. Celkové výdaje na zdravotnictví tvoří devět procent HDP. Plných 94 procent firem tohoto sektoru přitom představují zahraniční společnosti. Podle některých zdrojů je až 80 procent veškerých produktů používaných v brazilských nemocnicích importováno. Agentura CzechTrade

připravuje na letošek účast českých firem na veletrhu Hospitalar. Více informací na adrese www.czechtrade.cz/kalendar-akci/akce-hospitalar-2015.

KOSMETIKA

Jak uvádí brazilská asociace výrobců těchto přípravků (Associação Brasileira de Higiene Pessoal, Perfumaria e Cosméticos - ABIHPEC, www.abihpec.org.br), zaznamenal

brazilský trh s osobní hygienou, parfémami a kosmetikou v roce 2014 růst ve výši 14 procent. S ročním obrátem ve výši skoro 102 miliard realů je to celkem 9,4 procenta světové spotřeby. Jedná se o třetí největší trh na světě hned za USA a Čínou. Sektor představuje 1,8 procenta brazilského HDP. V posledních 19 letech rostl brazilský trh s osobní hygienou, parfémami a kosmetikou v průměru o deset procent ročně.

BIOPOTRAVINY

Trh s organickými potravinami by měl v Brazílii letos dosáhnout obrátu 2,5 miliardy realů. Odbyt by mohl vzrůst o 20 až 30 procent. Podle Minga Liua, koordinátora programu Organics Brasil, je prioritou pro spotřebitele kvalita produktu, nikoli značka, pod kterou je prodáván. Asociace supermarketů státu Sao Paulo (Associação Paulista de Supermercados) uvádí, že se od začátku roku 2015 zvýšil prodej slaných biopotravin o 13 procent. Podle průzkumu asociace klade 32 spotřebitelů největší důraz na zdraví a kvalitu života. ■

**TRH S ORGANICKÝMI POTRAVINAMI BY MĚL V BRAZÍLI
LETOS DOSÁHNOUT OBRÁTU 2,5 MILIARDY REALŮ.
ODBYT BY MOHL VZRŮST O 20 AŽ 30 PROCENT**

TEXT: MAREK ZMRZLÍK, ŘEDITEL ZAHRANIČNÍ
KANCELÁŘE CZECHTRADE V SAO PAULO.
FOTO: PROFIMEDIA

STROJ NA KRÁSU PODPOŘILI I LÉKAŘI S ČESKÝM VZDĚLÁNÍM

KRIZE NEKRIZE, DO SVÉ VIZÁŽE A PÉČE O TĚLO JSOU BRAZILCI OCHOTNI INVESTOVAT VÍC NEŽ KTERÝKOLI JINÝ NÁROD SVĚTA. ČESKÝ VÝROBCE PŘÍSTROJE NA ODSTRAŇOVÁNÍ VRÁSEK, FIRMA COMPLEX, CHCE PROTO DOKONČIT SLOŽITOU CERTIFIKACI SVÉHO VÝROBKU PRO BRAZILSKÝ TRH. POMÁHAJÍ I TAMĚJŠÍ LÉKAŘI, KTERÍ VYSTUDOVALI V ČESKU.

Až bude mít nejchudší Brazilka v kapse poslední reál, možná si za něj nekoupí krajíc chleba, ale rtěnku. Jestli si na něco Brazilci potrpí, tak je to starost o to, jak vypadají. Objem peněz, které sypou do péče o svou vizáž, kupodivu pořád stoupá, ať je ekonomika v recesi, nebo ne. Například jen za make-up utratily Brazilky v roce 2014 skoro 15 miliard dolarů. A do roku 2019 se mají podle statistiky Euromonitor peníze utracené za šminky zvednout o dalších víc než deset procent. Brazílie je tak co do objemu peněz investovaných do vizáže už třetím největším trhem světa a atakuje druhé místo, jež zatím zaujímá Čína.

„Přestože představují Brazilci jen tři procenta světové populace, jsou odpovědní za 12 procent celosvětové spotřeby deodorantů a za parfémů utrácejí víc peněz než kterýkoli jiný národ. Každý Brazilce vydá kolem 260 dolarů ročně za produkty určené ke zkrášlování a k péči o tělo,“ uvádí brazilská novinářka Marina Pome-laová z projektu The Brazil Business. Udržet si sex-appeal a krásu, kterou Brazilkám a Brazilcům přisuzuje rozšířený stereotyp, zkrátka něco stojí.

CERTIFIKACI CHCEME MÍT HOTOVOU JEŠTĚ PŘED VELETRHEM

Do byznysu s krásou, který v Brazílii do jisté míry ignoruje hospodářské výkyvy, proto zkouší vstoupit mimo jiné i brněnská firma Complex.

NA KRÁSE NEŠETŘÍ. Za make-up utratí Brazilky už 15 miliard dolarů ročně.

Ne náhodou právě na jihoamerický trh nabídl svůj přístroj z řady Jett cosmetics, který slouží k vyhlazování vrásek prostřednictvím plazmových toků. Jak loni firma magazínu Český export sdělila, přístroj si ovšem musí nejdřív prokázat cestu martyriem nejrůznějších povinných certifikací, kterými je Brazílie vyhlášena.

Hotovo není ani po roce papírování. „Co se týče procesu certifikace našeho zařízení, jsme zhruba v šedesáti procentech. Brazílská certifikace je v porovnání s tou evropskou složitější, což je zásah jak do plánování začátku prodeje v Brazílii, tak náročnost z hlediska lidských a časových zdrojů,“ uvádí Kristýna Stehlíková, account managerka společnosti Complex. „V květnu se zúčastníme významného brazilského veletrhu

Hospitalar, kde chceme předvést výrobek veřejnosti. Naším cílem je tedy certifikační proces dokončit před odjezdem na veletrh, abychom se tam mohli plně soustředit na budování distribuční sítě,“ vysvětluje.

KRIZE ČESKÉMU VÝROBKU NAHRÁVÁ, JE LEVNĚJŠÍ NEŽ KONKURENCE

Podle poptávky od kosmetických studií i lékařů by se ale mohla trpělivost vyplatit. Českému výrobcovi totiž paradoxně nahrává i utahování opasek, ke kterému teď Brazílie kvůli nedostatku peněz přistupuje. Menší a kompaktní český výrobek, jehož prodejní cena by na brazilském trhu neměla překročit šest tisíc eur, je až desetkrát levnější než velké stroje od konkurence.

Další výhodou je, že firmě se už podařilo získat podporu brazilských lékařů. Loni v létě pro ně uspořádala v Berlíně školení a dermatologové si z něj domů do Brazílie odvezli také dva stroje na testování. „Oni nejlépe znají poptávku místních zákazníků – tedy o jaké zákroky je zájem. Zároveň nám tato spolupráce s místními lékaři umožní vytvářet klinické studie přímo v Brazílii. Jako velkou výhodu vidíme to, že několik brazilských doktorů, se kterými jsme v kontaktu, studovalo v minulosti v České republice,“ podotýká Kristýna Stehlíková. Samotná firma Complex také úzce spolupracuje s českou univerzitní sférou – například s Vysokým učeníem technickým v Brně nebo s brněnskou Fakultní nemocnicí u svaté Anny.

Svůj výrobek hodlá Complex prodávat za mořem přes místního prostředníka, což mimo jiné sníží náklady na dovozní cla, a prodejní cena tak bude moct být také nižší. V Complexu věří, že když se dokážou zdárně vypořádat s pověstnými dovozními bariérami při exportu do Brazílie, zvládnou se tím spíš se svými kosmetickými výrobky prosadit na volnějších trzích. „Konkrétně teď řešíme velkou poptávku po našem přístroji v asijských zemích – Korea, Thajsko, Japonsko,“ říká Kristýna Stehlíková. V Asii je prý teď velký zájem o takzvanou blepharoplastiku, tedy plastickou operaci povadlé kůže v oblasti očních víček. Na východním kolbišti přitom firma Complex, která má roční obrát asi 50 milionů korun a práci dává zhruba 15 lidem, není nováčkem. V minulosti už své kosmetické přístroje nabídl úspěšně například na indický trh. ■

MENŠÍ A KOMPAKTNÍ ČESKÝ VÝROBEK, JEHOŽ PRODEJNÍ CENA BY NA BRAZILSKÉM TRHU NEMĚLA PŘEKROČIT ŠEST TISÍC EUR, JE AŽ DESETKRÁT LEVNĚJŠÍ NEŽ VELKÉ STROJE OD KONKURENCE

OBCHODNÍ DESATERO PRO BRAZÍLI

1.**PŘIJĎTE PŘESNĚ, ALE TOLERUJTE ZPOŽDĚNÍ**

Říká se, že Brazilci spěchají jen na fotbal nebo na karneval. Obrňte se proto trpělivostí a mějte pro všechny případy vždy velkou časovou rezervu. Od vás se v každém případě očekává dochvilnost.

2.**ZAČNĚTE NEFORMÁLNĚ**

Stejně lehce jako ovládají míč při fotbale, Brazilci lehce a hravě obchodují. Už při prvním kontaktu jsou bezprostřední a velmi přátelští. Zkuste se jim proto přizpůsobit. Nespěchejte a živě se zajímejte o věci, které s obchodem zdanlivě nesouvisí. Naučte se třeba jména jejich fotbalových hráčů.

3.**NEPODCENĚTE BRAZILSKÉ OBCHODNÍKY**

Rozhodně brazilské byznysmeny nepodceňujte. I přes srdečnost a otevřenost jsou v byznysu seriózní a dobře rozlišují kvalitu výrobků.

4.**MLUVTE PORTUGALSKY NEBO ANGLICKY**

Pokud mluvíte portugalsky, máte zásadní výhodu. Pokud ne, mnohem lépe než španělština je akceptována angličtina.

5.**ELEGANTNĚ SE UPRAVTE**

Vystupujte příjemně a sebevědomě a dbejte na formální znaky, jako je oděv nebo způsob vyjadřování. Kromě obsahu jednání si připravte i případný scénář a způsob vlastní prezentace.

6.**ZAJDĚTE S PARTNEREM NA JÍDLO**

Jednání často probíhá při společném obědě či večeři. Pozvání neodmítejte.

7.**PŘINESTE POZORNOST**

Překvapte svého obchodního partnera drobnou pozorností, v Brazílii se to sluší a partner to ocení.

8.**NABÍDKU SMĚRUJTE PŘÍMO MAJITELI**

Důležitou roli hraje hierarchie uvnitř společnosti. I o méně důležitých věcech často rozhoduje jen úzká skupina vedení, respektive majitel.

9.**NEKRITIZUJTE BYROKRACII**

Brazílie trpí řadou problémů, jako je korupce nebo složitá a neefektivní byrokracie. Je dobré se na tyto komplikace připravit, ale rozhodně není vhodné je před Brazilci kritizovat.

10.**POZVĚTE OBCHODNÍHO PARTNERA NA NÁVŠTĚVU**

Dlouhodobě pečujte o osobní vztahy. Po vstupním jednání třeba na oborovém veletrhu je nutno partnery aspoň jednou navštívit a pozvat je na prohlídku svého podniku.

ARGENTINA JE ZPÁTKY, OZNÁMIL SVĚTU NOVÝ PREZIDENT

VYVÉST SVOU ZEMI Z HOSPODÁŘSKÉ IZOLACE, POZVAT INVESTORY, NASTARTOVAT RŮST. TO JSOU CÍLE NOVÉHO ARGENTINSKÉHO PREZIDENTA MAURICIA MACRIHO. VOLBY VYHRÁL S PLÁNEM NA OBRODU EKONOMIKY PO VLEKLÉ LETARGII. HNED ZAČAL S REFORMAMI, KTERÉ POMOHOU I DOVOZCŮM.

V Argentině probíhá v současnosti jakási „ekonomická obroda“. Nový argentinský prezident Mauricio Macri, který vyhrál volby na podzim loňského roku, je sám liberálním podnikatelem. Již před volbami slíbil ambiciózní plány na obnovu země. Jejich jádrem je uvolnění uzavřené argentinské ekonomiky, otevření země pro spolupráci se všemi státy světa s důrazem na tradiční partnery, jako jsou Evropská unie a USA, a ustoupení od současného zaměření na Čínu, Rusko nebo Venezuelu. Mezi další Macriho plány patří zlepšení podnikatelských podmínek pro přilákání zahraničních investorů. S tím souvisí snaha o posílení

vlastních výrobních kapacit, aby země mohla být v mnoha ohledech soběstačná a konkurenceschopná se svou produkcí i na zahraničních trzích. Prezident Macri je muž činu a nezůstal u planých frází. Okamžitě po svém zvolení začal jednat a plnit své předvolební sliby. Je obdivuhodný, s jakou vervou se svého úkolu zhostil a s jakým odhodláním své plány realizuje.

JEDNODUŠÍ LICENCE PRO ZAHRAJNIČNÍ FIRMY

Macri hned po svém zvolení zrušil většinu devizových omezení, sjednotil kurz vůči dolaru a zrušil exportní daně (kromě sóji, kde byla

zatím ponechána). Láká investory a jedná o podmínkách zahraničních půjček. Macri také nahradil licence DJAI systémem automatických a neautomatických licencí, které Argentina praktikovala již v minulosti. Zjednodušil tak vstup zahraniční produkce na argentinský trh. Takto si sice Argentina stále chrání tu část trhu, kde je aktivní s vlastní produkcí, ale jedná se jen o zlomek celního sazebníku. Každopádně je tento systém velkým přínosem, protože zavádí nějaká pravidla a dá se podle něj postupovat, na rozdíl od systému předchozího.

Zajímavým počinem je také zrušení dotací odběratelům elektrické

energie, které byly zničující pro energetické firmy a potažmo i pro průmysl, protože energetické firmy nemohly investovat do modernizace výroby a distribuce elektřiny. Docházelo tak k častým výpadkům, čímž byla bržděna i průmyslová produkce.

V současné době se prezident Macri snaží přilákat investory a získat zahraniční financování, aby mohl obnovit ekonomický růst země. Jak sám říká, chce přesvědčit svět, že Argentina je „zpět a chce být součástí 21. století“. V nedávných dnech se proto zúčastnil i prestižního ekonomického fóra ve švýcarském Davosu, kam ho mimo jiné doprovázel také jeho prezidentský protikandidát

ZVOLENÍ MACRIHO BY MOHLO URYCHLIT I DOHODU S MERCOSUREM

Pro české vývozce je důležité jednání o takzvané Asociační dohodě mezi Evropskou unií a hospodářským společenstvím Mercosur, které spojuje Argentinu, Brazílii, Uruguay a další jihoamerické země. Očekává se, že k výměně nabídek k jednání by došlo v první polovině roku 2016, kdy bude Mercosuru předsedat Uruguay. O Asociační dohodě se jedná už od roku 1999. Dohoda je postavena na třech pilířích (politický dialog, obchod, spolupráce). V roce 2004 došlo k přerušení

rozhovorů kvůli nedostatečně ambiciózním nabídkám na obou stranách. O obnovu bylo rozhodnuto v roce 2010. Ve čtvrtém čtvrtletí 2015 došlo k několika jednáním mezi EU a Mercosurem a na základě toho probíhají interní konzultace zejména na straně EU, které budou pokračovat i v začátku roku 2016.

Asociační dohoda by měla pokrývat významné odstranění celních překážek (kvůli citlivosti některých položek na obou stranách však nelze počítat s úplnou

liberalizací na sto procent). Dále může přinést znatelné snížení netaarifních překážek obchodu pro průmyslové zboží a snížení bariér v oblasti služeb a investic. Dohoda by měla pomoci k lepšímu přístupu k veřejným zakázkám Mercosuru a větší transparentnosti systému. Součástí je také zajištění lepší ochrany práv duševního vlastnictví včetně uznání geografického značení výrobků zemí EU.

V rámci pilíře pro spolupráci by měla být zahrnuta těsnější spo-

lupráce mezi regulačními orgány obou bloků. Jedním z cílů dohody by také měl být trvale udržitelný rozvoj. Pozitivním, ne-li přímo průlomovým bodem v nekonečných jednáních bylo právě zvolení nového prezidenta v Argentině. Tato země uzavření dohody neustále blokovala a například Brazílie již zvažovala alternativní řešení vlastní dohody. Nynější zájem Argentiny uzavřít Asociační dohodu mezi oběma bloky potvrdil prezident Mauricio Macri na světovém fóru v Davosu. ■

JDEME NA TO.
Při prosincové inauguraci promluvil Macri z balkonu slavného prezidentského paláce Casa Rosada, odkud kdysi okouzlili masu Argentinců papež Jan Pavel II. nebo umělkyně Eva Perónová.

Sergio Massa, který byl představován jako lídr opozice a společně s Macrim se snažil ujistit světové partnery o seriózní snaze Argentiny postupovat jednotně a vrátit zemi její důvěryhodnost. Nutno dodat, že se to tomuto tandemu dařilo a smířlivá konstruktivní rétorika, kterou okouzлил Macri v Argentině, sklízí ovoce i v zahraničí. Státníci slibují spolupráci, investoři investice a světová média mluví o argentinském prezidentu v superlativech.

NOVÉ INVESTICE SLIBUJE I COCA-COLA

Na prestižním ekonomickém fóru ve švýcarském Davosu měl Macri několik desítek schůzek, mezi nimiž byla setkání s významnými osobnostmi. Viceprezident USA Joe Biden přislíbil, že USA pomohou Argentině vrátit se na kapitálové trhy

a získat větší investice. V návaznosti na to USA zrušily veto, které od roku 2011 komplikovalo přístup Argentiny k mezinárodním půjčkám.

S premiérem Velké Británie Davidem Cameronem Argentinci diskutovali o citlivé otázce souostroví Falkland (Malvín) a možnosti ekonomické spolupráce. Dalším partnerem v diskusi byl prezident Mexika Enrique Peña Nieto, který může být pro Macriho zajímavou inspirací, neboť jeho reformy jsou kladně hodnoceny podnikateli a Světovou bankou, jež řadí Mexiko mezi 60 největších reformátorů světa, a v pravidelném hodnocení Doing Business je Mexiko řazeno na 38. místo žebříčku. Kromě významných politiků se Macri sešel i se šéfy velkých firem, jako jsou Shell, Facebook, Microsoft, Google nebo Coca-Cola, která přislíbila v Ar-

gentině investovat miliardu dolarů v následujících čtyřech letech.

VZKŘÍŠENÍ ARGENTINY POMŮŽE I ČESKÝM DODAVATELŮM

Macri oslňuje svým charismatem a v Argentině je cítit střízlivý optimismus. Ale je zatím jen na začátku cesty a čekají ho velké výzvy. Počínaje inflací přes vyrovnání s takzvanými supími fondy až po střety s vyhraněnými zastánci křesťanství a jednání s odbory. Jistou nevýhodou může být také vysoká provázanost ekonomiky s Brazílií, která poslední dobou zvolnila své tempo, a bude mít tedy vliv i na růst svého jižního souseda.

Snad se novému prezidentovi ekonomická obroda země podaří, Argentina i pro české firmy skýtá mnoho příležitostí. Zajímavými sek-

tory jsou pro ně například energetický průmysl, strojírenství, infrastruktura – zejména železniční doprava –, těžební a chemický průmysl nebo luxusní zboží, jako je sklo.

V minulosti byla Argentina dokonce druhým největším odbytištěm českých obráběcích strojů. V návaznosti na tuto skutečnost připravuje agentura CzechTrade účast na veletrhu FIMAQH. O jeho atraktivnosti svědčí i to, že je již vyprodán, organizátoři vytvořili čekací listinu a snaží se rozšířit vystavovací plochy. CzechTrade má plochu již rezervovanou a rád na ní uvítá české firmy. Více informací o veletrhu a možnostech účasti najdete na adrese www.czechtrade.cz/kalendar-akci/akcefimaqh-2016. ■

TEXT: MAREK ZMRZLÍK, ŘEDITEL ZAHRANIČNÍ KANCELÁŘE CZECHTRADE V SAO PAULO
FOTO: PROFIMEDIA

AMERIKA PROŽILA ZÁŘNÝ ROK, TEĎ PŘIBRZDÍ

VĚTŠINU UPLYNULÉ SEZONY MĚLA ROZJETÁ EKONOMIKA SPOJENÝCH STÁTŮ VÝBORNOU KONDICI. S RELATIVNÍM OPTIMISMEM VSTUPUJÍ AMERIČANÉ I DO TĚ LETOŠNÍ. USA TAKÉ STŘÍDAJÍ RUSKO NA POSTU NEJDŮLEŽITĚJŠÍHO CÍLE ČESKÝCH EXPORTÉRŮ MIMO EVROPSKOU UNII.

Dělat prognózy je vždycky složité, zvláště když jde o budoucnost, říká klasik. Jen o něco jednodušší je pokoušet se přesně popsat největší světovou ekonomiku, která v posledních letech mnoho ekonomů překvapila svou nezdolností a výkonností.

Americké hospodářství jako by dělalo všechno pro to, aby zůstalo největší světovou ekonomikou co nejdéle. Když se k růstu, který byl loni 2,5 procenta, přidá 2,65 milionu nově vytvořených míst, není divu, že do letošního roku vstupovali Američané celkem optimisticky. Klesající cena ropy a snižující se nezaměstnanost vedly spotřebitele k větším útratám a cestování, což ekonomice,

jejíž HDP ze 70 procent tvoří soukromá spotřeba, vyloženě prospívalo. Protože během celého roku posiloval kurz dolaru, měli Američané levnější zahraniční nákupy, což ještě dodatečně zvyšovalo spotřebu. Dvě největší investice, které většina lidí v životě udělá, jsou do vlastního bydlení a do nákupu auta. Ekonomice proto pomohlo, že stavebnictví zažilo velice dobrý rok, ceny nemovitostí rostly a lidé k nákupům domů a bytů využívali historicky nízkých hypotečních úroků. Prodej nových aut byl loni rekordní, ještě nikdy v historii se ve Spojených státech neprodalo tolik automobilů – bylo jich 17,5 milionu.

Exportující firmy se během celého loňska musely vyrovnávat se stále silícím kurzem dolaru a nepříliš přesvědčivým růstem, či rovnou poklesem u důležitých ekonomických partnerů USA: Evropa a Japonsko měly svých problémů dost, Brazílie upadla do recese a zprávy z Číny zavláněly spíše nervozitou než dlouho tak obvyklým optimismem. I když průmyslová výroba vzrostla za loňský rok velice solidně o 4,5 procenta, začala se koncem roku objevovat znepokojivá čísla. V prosinci poprvé za šest let výroba dokonce z měsíce na měsíc poklesla. Na slábnoucí průmysl v posledních měsících ukazují i takové ukazatele, jako je objem

železniční nákladní přepravy, který na konci roku začal klesat.

SKONČILY DVĚ STOVKY UHELNÝCH ELEKTRÁREN

Evropská unie začala jako společenství uhlí a oceli, na nichž stála poválečná obnova Evropy. V současné Americe jde naopak o upadající odvětví, která mají nejlepší léta za sebou. Za poslední roky bylo uzavřeno přes 200 uhelných elektráren, protože nízká cena ropy a zemního plynu a zvyšující se ekologické nároky dělají jejich provoz nerentabilní. I když uhlí bude ještě dlouhá léta důležitou součástí energetického mixu, nikdo už nepočítá s jeho dominancí

MAPA ŠANCÍ PRO LETOŠEK

Ministerstvo zahraničních věcí ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a obchodu a agenturou CzechTrade vydalo Mapu globálních oborových příležitostí. Ta má podnikatelům umožnit pohled na zahraniční trhy podle oboru, v němž příslušná firma působí. Jak se bude podle této mapy letos dařit vybraným sektorům americké ekonomiky a ve kterých jsou šance pro české dodavatele?

ENERGETICKÝ PRŮMYSL: PODPORA SOLÁRNÍCH ELEKTRÁREN

Americký prezident Obama podporoval během své vlády výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů a v roce 2015 zaznamenal dva výrazné úspěchy: doma s Clean Power Plan, který klade velice přísné nároky na uhelné elektrárny, a na mezinárodním poli na konci roku v Paříži s podpisem klimatické dohody, usilující o zpomalení klimatické změny. Američané rádi podporují nové technologie a jsou ochotni si za ně připlatit. Proto i tento rok bude ve znamení velkého množství nově instalovaných solárních a větrných elektráren, které budou vyrábět stále větší podíl elektrické energie. Pomáhat jim v tom budou i daňové úlevy, které loni Kongres prodloužil o několik let. S tím bude souviset rozvoj technologií pro správu energetických sítí, smart grids. Uhlí a ropa prožijí těžký rok – nové uhelné elektrárny se neotevřou a těžba bude čelit bankrotu.

POTRAVINÁŘSKÝ PRŮMYSL: VITAMANIE, BIOPOTRAVINY A MIKROPIVOVARY

Američané chtějí žít zdravě a výrobci potravin jim rádi dají pocit, že právě jejich výrobek je bez námahy udělá zdravější nebo štíhlejší. „Vitamanie“, jak se říká touze po zdraví z pilulky, umožnila tomuto trhu vyrůst do objemu 25 miliard dolarů ročně. Bezlepkové potraviny poptává 20 procent zákazníků, i když zdravotní důvody k tomu mají jen tři procenta obyvatel. Energetické nápoje jsou již dlouho sázkou na jistotu. Když si mladí Američané chtějí trochu orazit, stále častěji sahají po pivu některého z malých pivovarů, kterých je dnes už přes čtyři tisíce a na stomiliardovém trhu s pivem se podílejí devíti procenty. Širší nabídka piv nabízí příležitosti chmelářům a dodavatelům menších plnicích linek.

STROJÍRENSKÝ PRŮMYSL: DODÁVKY OBRÁBĚCÍCH STROJŮ

Posledních několik let se americká průmyslová výroba každoročně zvyšovala o několik procent, hodně podniků investovalo do strojního zařízení, například do obráběcích strojů. Letošní ochlazení poptávky má být citelné, prognózy hovoří o růstu průmyslové výroby v rozmezí jednoho až jednoho a půl procenta. I když nových investic zdaleka nebude tolik, pořád se díky velikosti trhu a síle amerických firem jedná o solidní příležitost.

UTRÁCEJÍ.
Američané loni nakoupili mimo jiné 17,5 milionu aut, což je historický rekord.

jako v minulém století. Ocelářům problémy způsobují rostoucí dovozy levnější oceli z Číny.

BŘIDLIČNÁ REVOLUCE JE V DLUŽÍCH

Dlouhá léta platilo, že růst ceny ropy o jeden dolar znamenal jeden dolar pro zahraniční dodavatele a pokles ceny naopak jeden dolar navíc pro amerického spotřebitele. To se ale

změnilo s břídlíčnou revolucí, která Americe umožnila stále větší podíl ropy získávat z domácích zdrojů. Ropná horečka vedla k takovému zájmu investorů, že podíl investic do těžby ropy a plynu dosahoval až deset procent ze všech průmyslových investic.

S rychlým poklesem ceny ropy se ale hodně projektů stalo nerentabilními a banky i investoři začali utahovat finanční kohoutky. Konzul-

tační firma Alix Partners odhaduje, že rozdíl mezi cash flow, které v roce 2016 vytvoří těžební firmy, a částkou potřebnou na splacení půjček bude minimálně minus 100 miliard dolarů. Firmy musely vloni začít propouštět, poptávaly méně materiálu a služeb a cena akcií velkého množství ropných firem poznala loni jen jeden směr: dolů. Díky štědré podpoře, technologickému pokroku a oblíbe-

nosti mezi politiky se naopak dařilo projektům z oblasti solární a větrné energie. Dnes se už jedná o tak silné a důležité oblasti americké ekonomiky, že zaměstnávají více lidí než těžba ropy a zemního plynu dohromady. ■

**TEXT: TOMÁŠ HART
VEDOUcí EKONOMICKÉHO ÚSEKU
VELVYSLANECTVÍ ČR VE WASHINGTONU
FOTO: PROFIMEDIA**

SKLÁŘSKÝ PRŮMYSL: DOVOZ PLOCHÉHO SKLA

V roce 2008 se v USA uzavřelo hodně továren na výrobu plochého skla a těchto kapacit se nyní nedostává. Od té doby ploché sklo zdražilo o 50 procent, jen za loňský rok to bylo o deset procent. Bude trvat několik let, než se spustí nové nebo obnovené provozy, do té doby musí Amerika sklo dovážet. Stavba nových hotelů a konferenčních center přináší příležitosti v oblasti interiérového designu a osvětlení. American Institute of Architects očekává nárůst výdajů na interiéry u komerčních staveb o 10 až 12 procent.

CHEMICKÝ PRŮMYSL: ROSTE POPTÁVKA PO ČPAVKU

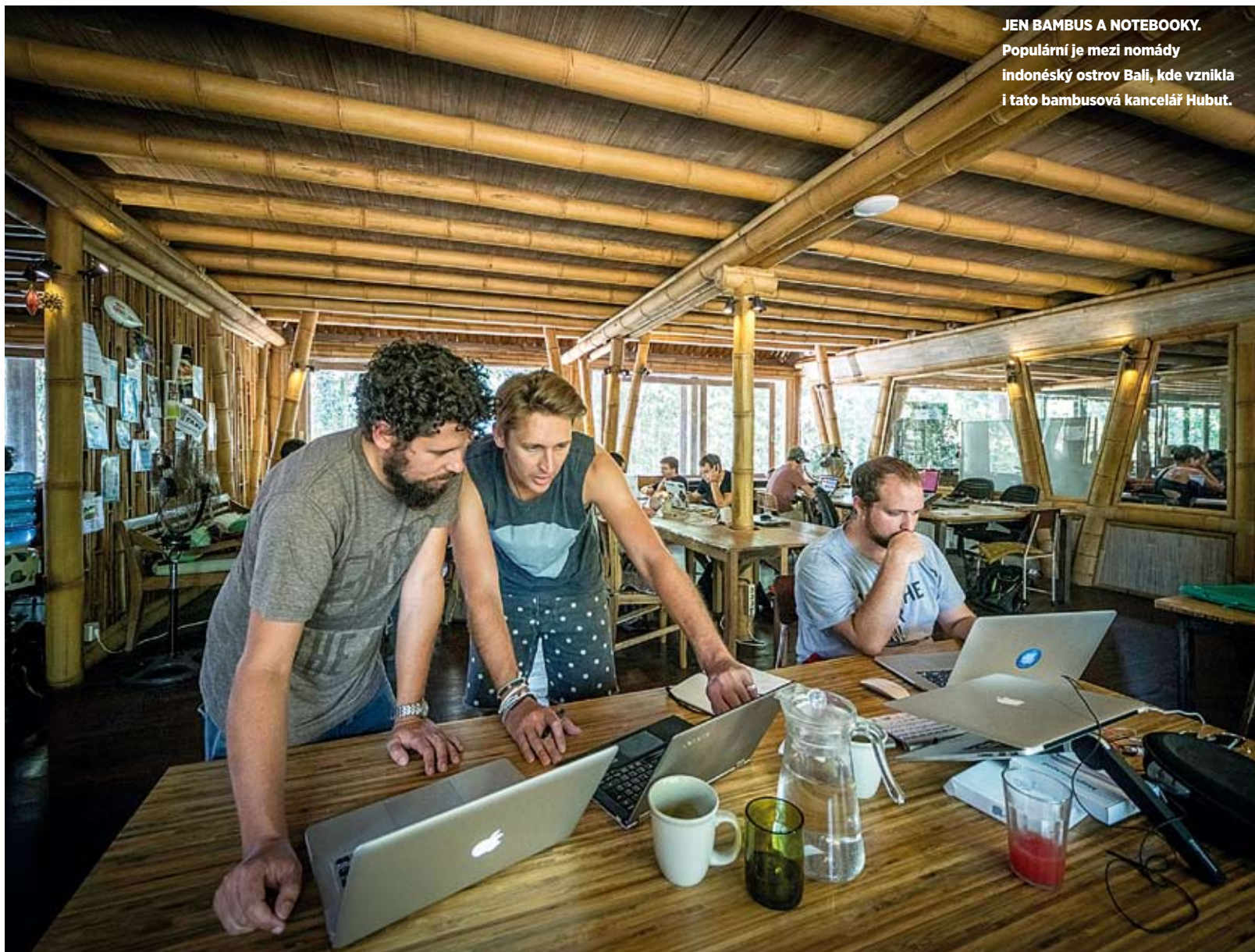
V posledním roce silně poklesla poptávka po chemikáliích pro ropné vrty, ale i přesto výroba chemikálií vloni vzrostla o 3,8 procenta. I letos má růst více než celá ekonomika, kolem tří procent. Z celého průmyslu vyčnívá metanol. USA historicky dovážely přes 90 procent své spotřeby ze zahraničí. Díky stavbě nových metanolových provozů, které využívají levný domácí zemní plyn, si ale Amerika stále více metanolu vyrábí doma. Kvůli nízkým cenám by američtí farmáři letos měli mít menší zájem o pěstování sóji a zvýšit úrodu kukuřice, což by mělo vést k růstu poptávky po čpavku na výrobu hnojiv. Několik výrobců už proto požádalo o povolení k výstavbě nových provozů nebo k rozšíření stávajících.

ZDRAVOTNICKÁ TECHNIKA: KONGRES PŘIPRAVUJE RYCHLEJŠÍ CERTIFIKACE

Spojené státy jsou zdaleka největším trhem zdravotní techniky na světě, jeho atraktivitu ale snižuje drahé a zdlouhavé schvalování nových výrobků. Asociace výrobců spolupracuje s americkým Kongresem na urychlení schvalovacích procedur v tomto roce, aby se nové a inovativní výrobky dostaly na trh rychleji. Díky Obamacare se k lepší zdravotní péči dostaly miliony Američanů, růst poptávky po technice ze strany nemocnic ale poněkud omezuje přísná kontrola pořízovacích cen přístrojů a silná pozice pojišťoven, které při jednání o cenách zákroků tlačí na nízké ceny. Stárnoucí populace přispívá k růstu poptávky po zdravotních výkonech, navíc je současná generace penzistů nejlépe zajištěnou demografickou skupinou ve Spojených státech.

LETECKÝ PRŮMYSL: VÍČ DOPRAVNÍCH LETADEL A VOJENSKÝCH HELIKOPTÉR

Kvůli zpřísnování ekologických nároků na motory bude potřeba vyvinout úspornější letecké motory, jen firma Pratt & Whitney má objednávky na několik tisíc kusů. Velcí výrobci jsou dobře diverzifikováni, takže když například firma Boeing zaznamenává kvůli ekonomickému ochlazení ve zbytku světa menší poptávku po letadlech pro nákladní přepravu, vynahradí to zvýšený počet objednávek na dopravní letadla. Optimismus potvrzuje i nedávné rozhodnutí firmy GE Aviation investovat v České republice do vzniku evropského centra excelence na výrobu turbovrtulových motorů. Problémy s bezpečností v mnoha zemích světa také znamenají větší zájem o vojenské helikoptéry. ■

JEN BAMBUS A NOTEBOOKY.
Populární je mezi nomády
indonéský ostrov Bali, kde vznikla
i tato bambusová kancelář Hubut.

MÍT KANCELÁŘ PŘÍMO NA PLÁŽI

STÁLE VÍCE ČESKÝCH PODNIKATELŮ ZKOUŠÍ ŽÍT JAKO „DIGITÁLNÍ NOMÁDI“. JDE O CESTOVATELE, KTEŘÍ PRACUJÍ PŘES INTERNET, A NEZÁLEŽÍ, KDE ZROVNA JSOU. V ZEMÍCH JAKO THAJSKO NEBO VIETNAM PRO NĚ VZNIKAJÍ SDÍLENÉ KANCELÁŘE, KDE SI MOHOU PRONAJMOUT STŮL, TECHNIKU, NEBO DOKONCE KONFERENCEČNÍ PROSTORY.

Jen si to zkuste představit. Sedíte v altánku v tropické zahradě, kousek za plotem šumí moře. Popíjíte chlazený koktejl a přes vysokorychlostní internet domlouváte obchod s klientem na druhém konci planety. Stačí tři čtyři hodinky online, pak zaklapnete notebook a jdete surfovat na pláž. A tak vypadá váš běžný pracovní den.

Jen naivní sen? Už ne. Pro tisíce takzvaných digitálních nomádů se podobný životní styl stává realitou. Umožnil to hlavně nástup vysokorychlostního internetu, který začíná být dostupný už i v levnějších zemích Asie nebo Latinské Ameriky. Oblíbenou lokalitou jsou pro e-nomády například Kanárské ostrovy, hlavně metropole Las Palmas. Tato lokalita je populární zvláště proto, že je součástí Evropské unie a nabízí dobré připojení k internetu. Podobné

důvody přitahují kočovné podnikatele také do Prahy, která je navíc díky slabé koruně na evropské poměry velmi levná. Klíčovou zemí světa pro digitální nomády je ovšem v současnosti Thajsko. A jejich Mekkou je severothajské město Čiang Mai.

NA ZIMU DO TEPLÝCH KRAJIN

Princip je v zásadě jednoduchý. Vyhovuje podnikatelům, kteří pracují po internetu, a nezáleží tedy, kde se právě fyzicky nacházejí. Nomádi využívají toho, že v zemi jako Thajsko jsou životní náklady výrazně nižší než v Evropě nebo v Severní Americe. Výraz nomád zároveň naznačuje, že tito lidé se čas od času přemísťují z místa na místo. Je to nový životní styl hlavně mladší generace, která spojuje byznys s cestováním. „Provozují webový zásilkový obchod. Na to, abych pokryl své výdaje na život a cestování, mi stačí pracovat přes internet tak v průměru čtyři hodiny denně,“ říká Angličan Bates v jedné z mnoha internetových kaváren v Bangkoku. „Časem se chystám z Thajska zase přesunout dál do Ho Či Minova Města a prozkoumat Vietnam,“ dodává podnikatel.

Samozřejmě že takový život je přístupný hlavně profesím a oborům, které vystačí s internetem. Zatím proto láká především provozovatele webových aplikací, programátory, tvůrce stránek. Další částí světové komunity digitálních nomádů jsou ale i tažní ptáci z podstatně širšího okruhu oborů. To jsou ti, kteří přijíždějí ze severu do tropických oblastí za teplem během zimních měsíců, chvíli pobudou v tropech a na jaře se zase vrací domů. Mezi těmi můžete najít třeba i majitele domů, fotografy, překladatele, online hráče pokeru, prostě leckterou profesi.

Vyzkoušet život digitálního nomáda na vlastní kůži odjel do Thajska i český mikropodnikatel Vojtěch Semecký, který otestoval několik sdílených kanceláří (viz texty v rámečku). Ten říká, že podnikatelé by měli dopředu zvážit praktické detaily. „Hodně začínajících nomádů má obavu z toho, jak budou komunikovat se zákazníky, jak bude fungovat roaming, jak se projeví časový posun, jaké bude připojení. Také řeší, jestli to zákazníkům vůbec sdělit, nebo předstírat, že jsou normálně doma.

Tyhle starosti mi odpadají, protože nedělám zakázky. Pracuji výhradně na vlastních projektech,“ vysvětluje Vojtěch Semecký.

STAČÍ TURISTICKÉ VÍZUM?

Toulavý životní styl dlouho limitovala nedostupnost solidního internetového připojení v jižních zemích. Právě v Thajsku, ale

i v dalších asijských státech, jako je Tchaj-wan nebo Malajsie, je však už nyní připojení v mnoha městech vynikající. V Thajsku navíc začaly vedle klasických internetových kaváren vyrůstat i specializované sdílené kanceláře a komunity, které slouží digitálním nomádům jako kompletní zázemí. Typický hub má samozřejmě především dobré vysokorychlostní

připojení, obvykle ale půjčuje i počítačovou techniku a nabízí ubytování a stravu. Podnikatel si může pronajmout místo v takové sdílené kanceláři v zásadě třeba na jediný den, zrovna tak ale i na rok.

Thajsko digitální nomádi vyhledávají hlavně proto, že je levné, bezpečné, je vyspělejší než okolní země a je v něm spousta turistických

PUNSPACE: K PRONÁJMU JE I ZASEDACÍ MÍSTNOST

Průzkum míst pro práci přes internet v Thajsku jsem se rozhodl začít ve městě Čiang Mai, což je Mekka digitálních nomádů. Nejprve jsem pár dní zkusil pracovat z kaváren a restaurací v centru města, což mě sice bavilo, ale při teplotách kolem 35 °C prostě člověk není schopen pracovat naplno. Ani Wi-Fi není v kavárnách moc spolehlivá.

Proto jsem zkusil nový sdílený prostor nazvaný Punspace. Ten má klimatizovanou kancelář a pracuje se tady mnohem lépe. V Thajsku klimatizované prostory obvykle trpí tím, že jsou hodně přechlazené. V Punspace je ovšem teplota akorát – kolem 22 °C. Je tu klid, skoro až nábožné ticho, a vidíte, že se všichni skutečně soustředí na práci.

Připojení k internetu je stabilní, nepadá. Surfování je celkem plynulé. Rychlost hodně závisí na tom, kde je cílový server. Pokud jde o nějakou velkou internetovou službu typu Google, Facebook nebo DropBox, které mají servery geograficky rozložené, není problém. Pokud se připojujete do České republiky, je připojení samozřejmě pomalejší, ale pořád použitelné.

Jednodenní návštěva Punspace vás vyjde v přepočtu asi na 160 korun. Můžete tu být od devíti do 18 hodin. V práci můžete zůstat i déle, ale pak už tu není k dispozici obsluha a lze se dostat pouze ven, a nikoli dovnitř. Existují i delší cenové tarify – týdenní, měsíční, nebo dokonce roční. K těm už dostanete vlastní klíče a můžete prostor využívat 24 hodin denně.

Pro dlouhodobější zákazníky jsou k dispozici zamykatelné skříňky. Pokud potřebujete, lze si půjčit širokoúhlý LCD – třeba když děláte grafiku, tak se hodí. Přestože je tu spousta místa na neformální setkání, můžete si pronajmout i samostatnou meetingovou místnost. Zdarma je tu k mání rozpustná káva, čaj, varná konvice i mikrovlnka. Placené jsou věci z lednice, jako jsou nealkoholické nápoje nebo pivo. Ceny jsou velmi přijatelné. V komplexu je i kavárna, kde si můžete koupit občerstvení. ■

TEXT A FOTO: VOJTĚCH SEMECKÝ

THAJSKÁ MISE. Jednodenní využití kanceláře Punspace vyjde v přepočtu asi na 160 korun.

KOHUB: PRO SKYPE JE TU ALTÁNEK V ZAHRADĚ

Přímo na tropickém ostrově Ko Lanta v Andamanském moři najdete projekt Ko-Hub. Založil ho podnikatel James Abbott, který rovněž zřídil rychlé internetové připojení optickým kabelem. Nejde o žádné rádiové pojitko přes směrovou anténu. Abbott skutečně za pomoci lodí položil z pevniny dva podmorské optické kabely. Je to momentálně zřejmě nejlepší připojení k internetu na ostrově.

KoHub má domácí a přátelské prostředí, ve srovnání s Punspacem je více komunitní. Není to jen „kancelář v tropech“, ale především společenství lidí, kteří si říkají KoHubbers a tráví spolu podle chuti i volný čas. Je to pestrá směsice. Potkal jsem tu tři další Čechy, páreček z Barcelony (překladatelka a admin, který na dálku spravuje linuxové servery), další dvojici z Nizozemska (opět admin a překladatelka – to je evidentně oblíbená kombinace) nebo Američanku, která žila 17 let v Číně a překládá z čínštiny do angličtiny. Dále zde pracují vývojáři, grafici, marketingoví specialisté. Prostě jde o směs profesí, které se dají dělat přes internet.

NA OSTROVĚ. Díky připojení přes optický kabel nabízí KoHub suverénně nejrychlejší internet na ostrově Ko Lanta.

KANCELÁŘ ZA 250 KORUN

Pokud chcete z KoHubu pracovat, prostě přijedete, zaplatíte členský poplatek a můžete začít úřadovat. Platíte-li po jednotlivých dnech, vychází to na 250 korun za den. Většina nomádů je tady na delší dobu, takže si platí týdenní nebo spíš měsíční členství, díky čemuž dostávají mnohem lepší ceny.

Někdo preferuje pro práci klimatizovanou místnost, většina lidí ale pracuje na zastřešené venkovní terase s výhledem do zahrady. Jsou

tady zamykatelné skříňky, abyste nemuseli pořád tahat notebook sem a tam. Někdo pracuje radši ráno, někdo začíná kvůli zákazníkům z Evropy a časovému posunu až odpoledne. Na zahradě jsou stromy a keře, které chrání Ko-Hub před sluncem. Dále je tu pár altánků, které také můžete využívat, jeden z nich je například vyhrazený na hovory přes Skype.

Můžete tady i sníst nebo obědovat. Od rána až do 17 hodin tady velmi dobře vaří. Jídlo lze koupit v přepočtu za 70 korun. Pak je tu také

samoobslužná lednička s dalšími nápoji za velmi rozumné ceny.

Ale nejen prací živí je člověk. Pouhých 400 metrů od KoHubu je pláž, kam se chodí digitální nomádi koupat nebo hrát frisbee ve vlnách. V KoHubu se také pořádají filmové večery. Vždy se předem hlasuje, jaký film se bude promítat. ■

TEXT A FOTO: VOJTĚCH SEMECKÝ

OBLÍBENÁ MĚSTA DIGITÁLNÍCH NOMÁDŮ

ČIANG MAI

Příjemná severothajská lokalita se stala nepsaným hlavním městem světa kočovných podnikatelů. Právě proto se tam ale v poslední době začínají zvedat ceny, směřují tam zástupy cestovatelů.

HANOJ

Metropole Vietnamu přitahuje nomády hlavně i na asijské poměry nízkými cenami, za něž lze získat velmi slušné ubytování, stravu i kanceláře. Měsíční náklady na osobu se odhadují na 600 dolarů.

LAS PALMAS

Centrum Kanárských ostrovů má tu výhodu, že je součástí Evropské unie. Tím pro občany EU odpadá spousta administrativních bariér. Evropskému standardu odpovídá kvalita služeb, ovšem také ceny.

TCHAJ-PEJ

Největší město ostrova Tchaj-wan vítězí dokonalým internetovým pokrytím. Tchaj-wan je předním světovým výrobcem počítačové techniky a na kvalitě připojení je to znát. Ceny – především za ubytování – jsou tu ale vyšší než v jiných částech východní Asie.

QUITO

Přestože leží prakticky na rovníku v jihoamerickém státě Ekvádor, má díky vyšší nadmořské výšce příjemné klima. Láká cestovatele, kteří upřednostňují španělštinu před angličtinou. Problémem je ale – jako v mnoha velkoměstech Jižní Ameriky – rozbujelá pouliční kriminalita.

VARNA

Přímořské letoviště v Bulharsku přesně zapadá do modelu „prodej ve svém webovém obchodě pár triček a pak se jdi koupat“. Na evropské poměry je tu levně.

PUNÉ

S připojením k internetu to bývá v Indii všelijaké. Jedním z míst, kde s tím ale problémy nejsou, je průmyslové město Puné. Řídit odtud svůj internetový byznys lze za hubičku, v dosahu je také mnoho slavných indických cestovatelských cílů.

PANAMA CITY

Asi nejmodernější město Střední Ameriky je na rozdíl od ostatních měst tohoto regionu celkem spořádané a relativně bezpečné.

PRAHA

Intervencemi oslabená koruna dělá z Česka znovu levnou destinaci a Praha skýtá nomádům vedle dobrého servisu i spoustu vyžití mimo pracovní dobu a stojí na křižovatce evropské dopravy. ■

cílů. Navíc jsou úřady k nomádům vykonávajícím práci na dálku tolerantní. „Pokud jste digitální nomád a provozujete svůj byznys na internetu, můžete to dělat i na základě turistického víza,“ potvrdil v rozhovoru pro portál CityNews Chiang Mai pracovník tamějšího imigračního úřadu Rutphong Sanwanangkun.

Digitální nomádství bude zřejmě nabývat na popularitě úměrně tomu, jak se bude zdokonalovat komunikační technika. Tenhle fenomén je nutně začít brát vážně. Loni se v Berlíně dokonce odehrál první celosvětový kongres digitálních nomádů DNX Global. Možná nastává malé digitální stěhování národů. ■

TEXT: TOMÁŠ STINGL
FOTO: PROFIMEDIA

VÝROBA AUT JE REKORDNÍ, AFÉRA VOLKSWAGENU POPTÁVKU NEZLOMILA

ČESKÝ AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL SEČETL LOŇSKÉ PRODEJE A VÝSLEDKEM JSOU SAMÉ SUPERLATIVY. OSOBNÍCH AUT I AUTOBUSŮ VYROBILY TUZEMSKÉ TOVÁRNY NEJVÍC V HISTORII, SKOKOVĚ VZROSTLA I PRODUKCE MOTOREK. VZALY TAK ZASVÉ OBAVY, ŽE KLÍČOVÉ ODVĚTVÍ DOPLATÍ NA AFÉRU S ŠIDÍCÍMI MOTORY KONCERNU VOLKSWAGEN.

Za vším hledej auto. Alespoň v české ekonomice. O obě dvě hlavní lichotivá čísla tuzemského hospodářství – tedy rekordní loňský vývoz atakující hranici čtyř bilionů korun a růst HDP o 4,5 procenta – se podstatnou měrou zasloužil právě automotive průmysl. Ten přepsal historické rekordy hned v několika kolonkách, chce se říct skoro navzdory vývoji ve světě. Odbyt nezastavila ani aféra s motory šidícími emisní testy, která vypukla v americké větvi koncernu Volkswagen, ani slábnoucí poptávka na některých trzích.

Největší český exportér, společnost Škoda Auto, prodala 1,06 milionu osobních aut. Nejsilnějším trhem pro značku zůstává Čína, kde loni prodala skoro 282 tisíc aut, odbyt ale stagnoval. Zemí, kde naopak popularity škodovek raketově rostla, bylo Turecko. Více než 22 tisíc prodaných vozů znamenalo meziroční růst odbytu o 58 procent.

Značce se dařilo také v Evropě, hlavně v jižních státech. V Portugalsku prodala firma meziročně skoro o 31 procent víc aut, v Bulharsku o 28 procent, ve Španělsku o 24 a v Itálii zhruba o 17 procent víc. Vedle exportu si vedla Škodovka výborně i na domácím hřišti, když v Česku prodala 85 tisíc vozů, což je meziroční přírůstek o 21 procent. Euforii tak krotí jen Rusko. Tam se celkem

pochopitelně – v souladu s celkovou recesí – propadl i prodej škodovek z předloňských 84 tisíc jen na 55 vozů v loňské sezoně.

Letos chce Škodovka pracovat na nové modelové řadě. „Běží teď na plné obrátky přípravy na další fázi modelové ofenzivy, v jejímž rámci Škoda mimo jiné posílí své zastoupení v segmentu SUV,“ uvedl předseda představenstva společnosti Bernhard Maier.

Dařilo se i dvěma dalším tuzemským výrobcům. Firma Hyundai v Nošovicích na Frýdecko-Místecku měla loni na kontě víc než 342 tisíc automobilů, což je meziroční růst o 11 procent. Z kolínské automobilky Toyota Peugeot Citroën Automobile (TPCA) vyjelo loni 219 tisíc nových vozů, to je meziroční růst o osm procent. Největším trhem TPCA je Velká Británie, kde firma prodala více než čtvrtinu všech aut. „Třicet procent vozů vyrobených v TPCA v roce 2015 bylo vybaveno řízením na pravé straně. Stoupl i počet automobilů s automatickou převodkou,“ uvedl mluvčí společnosti Marek Hovorka.

U autobusů byla dosavadní nejvyšší produkce překročena asi o 600 vozů. Největší výrobce Iveco Bus zvýšil výrobu o 13 procent na 3728 vozidel. Továrna SOR Libčava vyposlala do světa 742 autobusů, to

Výroba vozidel v roce 2015

Kategorie	Vyrobených kusů	Meziroční změna
Autobusy	4 517	+16 %
Nákladní vozy	850	+3,5 %
Motocykly	1 727	+60,7 %
Přívěsy velké	1 790	+9,6 %
Přívěsy menší	23 949	-9,5 %
Celkem	1 328 788	+ 4 %

Zdroj: Sdružení automobilového průmyslu

je růst o třetinu. Mírně klesla pouze produkce opavské společnosti KH motor centrum. Ta vyrobila 47 autobusů.

U nákladních vozů a motorek jsou počty jednoduché, protože v obou segmentech působí už jen

po jednom tuzemském výrobcí. Společnost Tatra Trucks potvrdila renesanci výroby nákladních vozů v Kopřivnici, odkud jich loni vyjelo 850. Letos chce firma překročit metu tisícovky vyrobených nákladáček. Velmi lichotivý růst zaznamenal jediný tuzemský výrobce motorek Jawa Moto. Více než 1700 nových strojů představuje růst produkce o plných 60 procent. Firmě se tak potvrzuje nová strategie. Utlumila vývoj malých motorek s kubaturou do 250 kubických centimetrů a naopak pracuje na silnějších strojích s objemem jeden litr a více. ■

EUFORII KROTÍ JEN RUSKO. TAM SE V SOULADU S CELKOVOU RECESÍ PROPADL I PRODEJ ŠKODOVEK

ČEŠI DOSTANOU ŠANCI U ŘETĚZCE NORMA I GIGANTU BASF

V RÁMCI VEŘEJNÉ PODPORY VÝVOZU BUDOU MÍT LETOS ČEŠTÍ PODNIKATELÉ MIMO JINÉ PŘÍLEŽITOST SETKAT SE S HLAVNÍMI NÁKUPČÍMI NĚMECKÉHO CHEMICKÉHO NEBO BRITSKÉHO LETECKÉHO PRŮMYSLU. EXPORTÉRŮM POMŮŽE TAKÉ AKTUALIZOVANÁ VERZE MAPY OBOROVÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ, DO SVĚTA VYRAZÍ DALŠÍ EKONOMIČTÍ DIPLOMATÉ.

DO PERSIE.
Generální ředitel CzechTrade Radomil Doležal věří ve velký potenciál Íránu, kde v těchto dnech agentura otevírá svou kancelář.

Co přinese rok 2016 exportérům ve státní podpoře vývozu? Několik konkrétních tipů zaznělo na konferenci Budoucnost českého exportu, kterou uspořádalo na konci uplynulého roku vydavatelství Mladá fronta v Ústí nad Labem.

České obchodní zájmy by v letošní sezoně mělo vyjet do světa podpořit dalších 14 ekonomických

diploamatů. Proexportní agentura CzechTrade posílí mimo jiné svou přítomnost v Indii, když otevře po Dillí také svou druhou indickou kancelář v progresivním městě Bengalúru. Velké naděje vkládají vývozci do Íránu. Na obchod s ním v těchto dnech končí většina obchodních sankcí uvalených v roce 2010, a CzechTrade proto otevírá

svou kancelář v perské metropoli Teherán.

CzechTrade ale hodlá jít naproti českým vývozcům i přímo na domácím poli. Postupně se plánuje otevření pěti kanceláří v regionech České republiky tak, aby měli podnikatelé v regionech možnost osobní konzultace s pracovníky CzechTradu, aniž by museli jezdit do pražského

ústředí. Pobočka CzechTrade by tak měla být k dispozici například v Brně nebo právě v Ústí nad Labem.

SOURCING DAY JE SKORO MALÝ VELETRH

Stále větší zájem mají české firmy o dodavatelská fóra s nákupčími velkými světovými firmami. CzechTrade se přitom díky dlouhodobé přítomnosti

O EXPORTU.
S náměstkem ministra zahraničních věcí Martinem Tlapou (uprostřed) se mohli byznysmeni na konferenci setkat k osobní konzultaci.

na zahraničních trzích umí dostat až k hlavním nákupcím velkých obchodních řetězců, jako jsou německý Kaufland nebo britský Debenhams, připomněl na konferenci Milan Ráž, ředitel sekce služeb pro exportéry agentury CzechTrade. Při takzvaných Sourcing days, které agentura organizuje a které v podstatě připomínají malý veletrh, mají čeští dodavatelé možnost v rámci osobní konzultace nabídnout své produkty přímo zástupcům podobných nadnárodních řetězců. To může přinést velké dlouhodobé kontrakty.

Velmi úspěšná jsou například setkání s nákupčími německých koncernů. Konkrétní zakázky, které z pravidelných setkání v Plzni vzejdou, sice následně ne každá česká firma reportuje, přesto ale vedoucí kanceláře CzechTrade v Düsseldorfu Adam Jareš odhaduje, že v poslední době převýšily obchody započaté na těchto kontraktálních setkání s německými partnery hranici 100 milionů korun. Dodavatelské fórum ve Velké Británii na sklonku minulého roku zase českým firmám otevřelo dveře do prestižního odvětví – britského leteckého průmyslu.

Dodatelská fóra budou pokračovat i letos. Na jaro se chystá v Pra-

ze setkání s nákupčími německého maloobchodního řetězce Norma. Na základě profilů případných dodavatelů už CzechTrade německému řetězci doporučil asi 40 českých firem. Do Prahy se letos chystají vyhlédnout si na kontraktálním dnu své české dodavatele také zástupci největšího světového chemického koncernu BASF. V Plzni bude v květnu další Sourcing day, kterého se v západočeském městě účastní obvykle zástupci rovnou desítky zahraničních, především německých firem, dále také na 60 českých dodavatelů a kde se koná obvykle přes 200 jednání.

KDE CHTĚJÍ SKLO, KDE STROJE

Hned na začátku letošního roku přichází exportérům ku pomoci aktualizovaná verze Mapy oborových příležitostí (MOP). Tato užitečná kniha vychází z faktu, že spíše než doporučení na nějaký zahraniční trh en bloc je lepší dát vývozcům nástroj, jehož pomocí si najdou vhodný exportní cíl podle oboru, v němž působí. Jedna země je obchodně zajímavá pro strojaře, jiná pro potravináře, další pro výrobce skla. V Mapě oborových příležitostí si může vývozc

najít vhodný exportní cíl dokonce nejen podle oboru, ale rovnou přímo podle HS kódu konkrétního výrobku, který chce ve světě prodat. Elektronická verze MOP je zdarma k dispozici na internetové adrese www.businessinfo.cz/mop.

Tato databáze, kterou poprvé Ministerstvo zahraničních věcí ČR představilo loni na jaře, byla na přelomu roku aktualizována o nejnovější data. Vyšla také v papírové podobě jako kniha. Uživatel snadno rozpozná novou knižní edici – ta první byla vyvedena v modré barvě, aktualizovaná verze má přebal zelený.

NA EXPORTNÍ ROZCESTÍ ZAMÍŘILO UŽ 700 TAZATELŮ

Na první rok úspěšného fungování chce letos navázat takzvané Klientské centrum pro export. Tento projekt ztělesnil sjednocování české ekonomické diplomacie a zvýšení přehlednosti státní podpory vývozu. Zatímco v dřívějších letech často exportéři váhali, zda se s žádostí o pomoc obrátit na obchodního radu v zahraničí, vedoucího kanceláře CzechTrade, na pracovníky pražských ministerstev nebo na jiné instituce, v současnosti se už dobře

osvědčilo Klientské centrum pro export jako jednotná vstupní brána a rozcestník pro podporu vývozu. Za prvních 12 měsíců fungování si podnikatelé na centrum zvykli, řešilo už na 700 dotazů.

Vývozcí, kteří mají jakýkoli dotaz z oblasti podpory exportu a nejsou si jisti, komu ho adresovat, se i letos mohou dotázat e-mailem na adrese klexport@businessinfo.cz, telefonicky na čísle 224 907 576 nebo přímo osobně v pražském sídle Klientského centra pro export na adrese Dittrichova 21. Pracovníci centra buď dotaz sami přímo zodpoví, nebo nasměrují tazatele k nejhodnějšímu zdroji informací.

Na stejné adrese (jedná se zároveň o centrální budovu agentury CzechTrade) si mohou vývozcí jednou měsíčně sjednat přímo osobní konzultaci s náměstkem ministra zahraničních věcí Martinem Tlapou či s náměstkem ministra průmyslu a obchodu Vladimírem Bártlem. Možnost osobní konzultace s nimi využili i při prosincové konferenci místní podnikatelé v Ústí nad Labem. ■

16. - 18. ÚNORA MEETINGPOINT CZECHTRADE

Praha,
Hotel Ambassador

Hledáte odpovědi na otázky související s působením vaší firmy na zahraničních trzích? O svých plánech se můžete poradit s řediteli zahraničních kanceláří CzechTrade na již tradiční akci Meeting Point CzechTrade. Zahraniční specialisté pomáhají s výběrem vhodných teritorií, zhodnotí reálné šance na úspěch a doporučí, jak nejlépe postupovat. Délka jedné konzultace je 30 minut. Účast na akci je zdarma, ale je nutná předchozí rezervační. Přihlásit se můžete přes internetové stránky www.czechtrade.cz. Akce se koná ve dnech 16. až 17. února v pražském hotelu Ambassador Zlatá Husa. V případě velkého zájmu bude pro vybrané země prodloužena do 18. února.

17. - 20. ÚNORA VELETRH SALIMA

Brno,
Výstaviště

Veletrhy Brno pořádají ve svých prostorách na Výstavišti největší potravinářský veletrh v České republice. Salima podává přehled o zpracovatelském průmyslu v zemích střední a východní Evropy a je doplněna dalšími dvěma veletrhy MBK a Inteco. V rámci jejich souboru se prezentují přední výrobci a dodavatelé potravin a technologií pro potravinářské obory, mlynářství, pekařství, cukrářství, vinařství a zařízení pro obchod, hotely a veřejné stravování z celého světa. Základní vstupné vyjde na 400 korun.

19. ÚNORA KOŠER CERTIFIKÁT A VÁŠ BUSINESS

Brno,
Výstaviště,
Kongresové centrum

Na tomto semináři se dozvíte praktické informace ohledně problematiky košer certifikátů, procesu celé certifikace a na co si dát pozor. Dostanete také základní informace o vhodných destinacích pro vývoz, jak probíhá komunikace a košer marketing a co všechno obnášejí košer balíčky. Vše s praktickými ukázkami přímo na semináři. Vstup je zdarma.

23. ÚNORA EXPORTNÍ KONFERENCE KAZACHSTÁN, KYRGYZSTÁN, ÁZERBÁJDŽÁN - PŘÍLEŽITOSTI PRO ČESKÉ EXPORTÉRY

Praha, MPO,
Politických vězňů 20

Mezi tématy setkání budou patřit aktuální exportní příležitosti, jak a s čím ve středoasijských zemích obchodovat. Co by měl český exportér před vstupem na tyto trhy znát, jak hledat obchodní partnery. Obchodní a kulturní zvyklosti, jak na tyto trhy vstoupit. Plánované akce a veletrhy, tipy pro úspěšný export. Vstup na seminář je zdarma.

10. BŘEZNA OBCHODNÍ A PRÁVNÍ DOVEDNOSTI PRO VSTUP NA TRH RUSKÉ FEDERACE A SNS V KOSTCE

Praha,
centrála CzechTrade,
Dittrichova 21

Na semináři je shrnuto spektrum obchodních dovedností, od průzkumu trhu a identifikace potenciálního zákazníka přes právní specifika a specifika vyjednávání a komunikace v obchodní sféře až po uzavření obchodu v zemích SNS. Cena vstupu na seminář je 1400 korun.

15. - 18. BŘEZNA VELETRH AMPER

Brno,
Výstaviště

V Brně se uskuteční 24. ročník mezinárodního veletrhu elektrotechniky, elektroniky, automatizace, komunikace, osvětlení a zabezpečení. Veletrh Amper je ideálním prostorem pro navázání nových obchodních vztahů, posílení image značky, upevnění konkurenční pozice firmy a vztahů se stávajícími zákazníky a v neposlední řadě i pro efektivní prezentaci novinek. Tradiční je prestižní soutěž Zlatý amper pro exponáty prezentované na veletrhu, které vynikají svými parametry a reflektují současné trendy oboru. Veletrh se také pravidelně věnuje tématu elektromobility v rámci doprovodného programu Amper Motion. Základní vstupné činí 250 korun na den.

23. BŘEZNA OCHRANA PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ - CHRAŇTE VÝSLEDKY SVÉ TVŮRČÍ ČINNOSTI!

Praha,
centrála CzechTrade,
Dittrichova 21

Víte, jak efektivně a podle současné právní úpravy užívat a ochraňovat své nehmotné statky? Každý podnikatelský subjekt, který v rámci výroby či poskytování služeb vyvíjí produkty, by se měl zajímat o duševní vlastnictví. Jakým způsobem ho efektivně chránit, se dozvíte na tomto semináři. Vstup je zdarma.

Další informace a tipy na akce pro firmy a vývozce naleznete na webových adresách www.exportnivzdelavani.cz, www.czechtrade.cz/kalendar-akci nebo www.businessinfo.cz/cs/online-nastroje/kalendar-akci. ■

FOTO: CZECHTRADE, PROFIMEDIA

THE ONLY
ENGLISH
LANGUAGE
BUSINESS
WEEKLY
IN THE CZECH
REPUBLIC

 weekly
MLADA FRONTA s.s.

klientské centrum pro export

Jednotné kontaktní místo pro exportéry

- ▶ služby ve více než 90 zemích světa prostřednictvím Jednotné zahraniční sítě
- ▶ konzultace exportních a investičních záměrů v zahraničí
- ▶ informace o exportních novinkách a příležitostech

Mapa Jednotné zahraniční sítě

(jedná se o zastupitelské úřady ČR a zahraniční kanceláře CzechTrade)

Více informací:

www.businessinfo.cz/kce

Kontakt:

Telefon: +420 224 907 576

Adresa: v sídle agentury CzechTrade,
Dittrichova 21, 128 01 Praha 2

E-mail: kcexport@businessinfo.cz

